

PŘEHLED POŘIZOVATELSKÉ PRAXE 2001–2005

PŘEHLED POŘIZOVATELSKÉ PRAXE 2001–2005

Trvalou součástí našeho časopisu je již pět let příloha Pořizovatelská praxe. Garantem této přílohy je Odbor územního plánování Ministerstva pro místní rozvoj, který je také autorem většiny komentářů, stanovisek a rozborů. Příloha Pořizovatelská praxe odráží vývoj legislativy územního plánování na úseku pořizování územně plánovacích podkladů a územně plánovací dokumentace. Tato oblast prošla v posledních letech řadou změn a novel, což vyvolalo potřebu stanovisek kompetentních orgánů k jednotlivým, často i sporným, případům. Retrospektiva Pořizovatelské praxe je mnohdy poučná i v tom, jak se jednotlivé problémy měnily, popř. pozbývaly na aktuálnosti. Zpracovaný přehled je doplněn komentářem o současné aktuálnosti legislativních východisek pro posouzení jednotlivých případů. Od 1.ledna 2007 začnou platit v oblasti stavebního práva nové předpisy a některá stanoviska tak pozbudou platnosti. I přes tuto skutečnost se domníváme, že vydaný přehled bude užitečný pro každodenní praxi nejen zainteresovanému okruhu pořizovatelů ale i pro ostatní čtenáře našeho časopisu.

Ing. arch. Hana Bártová

Odbor územního plánování MMR

Působnost územní samosprávy v územním plánování

Zákony tvořící právní rámec reformy veřejné správy se dotkly rovněž úseku územního plánování, včetně procesů schvalování a pořizování územně plánovací dokumentace. Vzhledem k četným dotazům, týkajícím se zejména povahy výkonu pořizovatelské činnosti na úrovni obcí, zveřejňuje Odbor územního plánování následující příspěvek. Stanovisko bylo vypracováno v souladu se závěry z jednání Poradního sboru pro pořizovatelskou praxi při Odboru územního plánování Ministerstva pro místní rozvoj.

Nové zákony o územní samosprávě, tj. zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení) a zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze shodně svěřily schvalování územních plánů a vyhlášení jejich závazných částí do tzv. samostatné působnosti územních samosprávných celků¹⁾ Územně plánovací dokumentaci schvalují a její závaznou část vyhláší obecní a krajská zastupitelstva. Pořizování územně plánovací dokumentace (stejně jako další úkoly na úseku územního plánování) je vykonáváno v rámci přenesené působnosti. Změny provedené v zákonu č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, spočívají především v zavedení krajů do soustavy orgánů územního plánování, stanovení jejich působnosti a tomu odpovídajícím přesunům kompetencí mezi jednotlivými orgány územního plánování. Na úseku pořizování územně plánovací dokumentace však nedošlo k žádné obsahové změně, která by napovídala tomu, že tato působnost přešla na úrovni obcí do jejich samostatné působnosti. Naopak z příslušných ustanovení stavebního zákona lze spolehlivě dovodit, že se i nadále jedná o působnost přenesenou. Povinnost pořizovatele dohodnout s dotčenými orgány státní správy jejich stanoviska v průběhu pořizování územně plánovací dokumentace, stejně jako výkon činnosti nadřízeného orgánu územního plánování a povinnost respektovat jeho stanovisko, jsou typické pro oblast státní správy. Vztahy nadřízenosti a podřízenosti naopak nejsou myslitelné v systému působnosti samostatné. Orgánem územního plánování nadále zůstávají Ministerstvo pro místní rozvoj i okresní úřady, tedy úřady, které vykonávají pouze státní správu. Na tom, že pořizování územně plánovací dokumentace je

na úrovni obcí i krajů shodně výkonem jejich přenesené působnosti, nic nemění ani skutečnost, že stavební zákon používá odchylnou dikci – v případě krajů zákon výslovně určuje, že činnosti ve smyslu § 14 odst. 2 stavebního zákona vykonává orgán kraje v přenesené působnosti, zatímco na úrovni obcí obdobná formulace použita není. Ministerstvo pro místní rozvoj na tuto skutečnost opakovaně upozorňovalo předkladatele příslušné právní úpravy, jeho připomínky však nebyly akceptovány. Žádným orgánem v průběhu legislativního procesu ale nebylo zpochybněno, že se i na úrovni obcí jedná o výkon působnosti přenesené. Za těchto okolností lze považovat odchylnou dikci příslušných ustanovení za pouhou legislativní nedůslednost. Nicméně z důvodu odstranění veškerých pochybností a v zájmu bezproblémového naplňování příslušných ustanovení stavebního zákona byla iniciována novela stavebního zákona, která se, v případě jejího schválení v předložené podobě, dotkne i těchto ustanovení stavebního zákona. Obecní zřízení v ustanovení § 8 výslovně uvádí, že „Pokud zvláštní zákon upravuje působnost obcí a nestanoví, že jde o samostatnou působnost či o přenesenou působnost, platí, že jde vždy o činnosti patřící do samostatné působnosti“. Toto ustanovení se na zvláštní zákony platné ke dni účinnosti tohoto zákona (tj. obecního zřízení) použije až od 1. ledna 2003 (§ 152 odst. 1 obecního zřízení). Zákon tedy připouští, že se i v případě, kdy nebude určitá působnost výslovně svěřena do samostatné nebo přenesené působnosti obcí, může jednat o výkon státní správy – tedy o přenesenou působnost obce. Skutečnost, že plnění určitých úkolů je ze zákona svěřeno obci, ještě sama o sobě neznamená, že se jedná o její samostatnou působnost. Do samostatné působnosti územních samosprávných celků tedy přechází pouze schvalování územně plánovací dokumentace a vyhlášení její závazné části obecně závaznou vyhláškou obce (kraje). Veškeré ostatní úkoly na úseku územního plánování jsou nadále plněny v rámci výkonu přenesené působnosti. Pořizování územně plánovací dokumentace a územně plánovacích podkladů, stejně jako výkon činnosti nadřízeného orgánu územního plánování, územní rozhodování atd., je tedy součástí výkonu státní správy. Důsledky této skutečnosti jsou obdobné jako u kteréhokoli jiného úseku státní správy – pořizovatelé územně plánovací dokumentace jsou vedle obecně závazných právních předpisů vázáni i interními předpisy (instrukce, směrnice) a usne-

1) Kompetence při schvalování příslušné územně plánovací dokumentace a vyhlášení její závazné části jsou konkrétně upraveny v ustanoveních § 84 odst. 2 písm. b)

obecního zřízení, § 35 odst. 2 písm. e) krajského zřízení, § 59 odst. 2 písm. c) a e) zákona o hlavním městě Praze.

seními vlády, podléhají doзору nad výkonem přenesené působnosti, mají nárok na příspěvek na částečnou úhradu nákladů spojených s výkonem přenesené působnosti, jejich zaměstnanci vykonávající územně plánovací činnost podléhají zkouškám zvláštní odborné způsobilosti, apod.

2 / 2001

Územní prognóza, její pořizování a využití

Zákon č. 50/1976 Sb. v platném znění (dále jen stavební zákon) řadí územní prognózu mezi územně plánovací podklady. Podle § 3 odst. 2 písm. c) stavebního zákona slouží územní prognóza k prověření dlouhodobého rozvoje území na základě rozboru územně technických podmínek, stavu životního prostředí území, demografických a sociologických podkladů a ekonomických předpokladů rozvoje území. V souladu s § 6 vyhlášky č. 131/1998 Sb. (dále jen vyhláška) se územní prognóza zpracovává pro území více obcí nebo okresů, případně pro území hlavního města Prahy nebo statutárních měst. Pořídí ji proto mohou v přenesené působnosti tyto orgány územního plánování: statutární města, hlavní město Praha (v obou případech podle § 13 stavebního zákona), okresní úřady (§ 14 odst. 1 písm. c) stavebního zákona), kraje (§ 14 odst. 2 písm. c) stavebního zákona) nebo Ministerstvo pro místní rozvoj (§ 14 odst. 3 písm. c) stavebního zákona). Obsah a rozsah územní prognózy stanoví pořizovatel v jejím zadání (§ 6 odst. 2 vyhlášky). Územní prognóza slouží podle § 3 odst. 1 stavebního zákona zejména pro zpracování nebo změnu územně plánovací dokumentace, a není-li tato dokumentace zpracována, pro územní rozhodování a pro sledování vývoje a vyhodnocování stavu a možností rozvoje území. Při pořizování územních plánů velkých územních celků, územních plánů obcí i regulačních plánů je podle § 9 vyhlášky součástí přípravných prací pořizovatele mimo jiné shromáždění dostupných podkladů o záměrech využití území, které zahrnují i územně plánovací podklady (tedy i územní prognózu) a vyhodnocení těchto podkladů. Územní prognóza však má i poněkud výjimečné postavení. Pokud její obsah a rozsah vychází přiměřeně ze základního obsahu stanoveného pro územní plán velkého územního celku, který je uveden v příloze č. 2 vyhlášky (viz § 6 odst. 2 vyhlášky) a pokud byla projednána podle § 21, odstavců 2, 3 a 4 stavebního zákona, může být podle § 21 odst. 6 stavebního zákona upuštěno na návrh pořizovatele při schválení zadání územního plá-

Stanovisko Odboru územního plánování Ministerstva pro místní rozvoj je stále aktuální, neboť jednotlivá ustanovení zákonů, o něž se opírá, se zatím nezměnila.

nu velkého územního celku od zpracování jeho konceptu řešení. Zadání musí v těchto případech splňovat funkce souborného stanoviska, uvedené v § 21 odst. 5 stavebního zákona. Toto ustanovení budou využívat především orgány územního plánování krajů. Z výše uvedeného textu vyplývá, že územní prognózu lze pořídit i pro Prahu a statutární města, ale při pořizování územně plánovací dokumentace nemůže být na základě projednané územní prognózy upuštěno od zpracování konceptu řešení územního plánu jejich města nebo navazujících regulačních plánů. Praha je však zároveň krajem, pro který může být zpracován územní plán velkého územního celku a v tomto případě je možné při splnění výše uvedených podmínek, aby po projednání územní prognózy bylo upuštěno od zpracování konceptu řešení ÚP VÚC. Nebyla-li zpracována územně plánovací dokumentace, je územní prognóza podle § 37 stavebního zákona podkladem pro územní řízení, ve kterém stavební úřad mimo jiné přezkoumá soulad návrhu na vydání územního rozhodnutí také s touto územní prognózou a toto přezkoumání musí být obsaženo v odůvodnění rozhodnutí. Územní prognóza není sama o sobě závazná, stavební zákon nezmocňuje žádný z orgánů k jejímu schválení (schvalována je jen územně plánovací dokumentace), ale věcné řešení územní prognózy může být v procesech podle stavebního zákona promítnuto do územně plánovací dokumentace nebo do územního rozhodnutí, které již mají právní závaznost.

Vyhláška MMR č. 131/1998 Sb., o územně plánovacích podkladech a územně plánovací dokumentaci, která je ve stanovisku zmíněna, byla zrušena 24. dubna 2001 a téhož dne nabyla na účinnosti nová vyhláška MMR č. 135/2001 Sb., o územně plánovacích podkladech a územně plánovací dokumentaci.

Okresní úřady přestaly vykonávat svoji činnost ke dni 31. prosince 2002. Územní prognózu, která je součástí územně plánovacích podkladů, dle § 14 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), pořizuje nyní obecní úřad obce

s rozšířenou působností na žádost obce (odst. 1), též krajský úřad (odst. 2) a rovněž Ministerstvo pro místní rozvoj (odst. 3), u obou posledně jmenovaných se jedná o územně plánovací podklady nezbytné pro činnost těchto orgánů. Až na výše uvedené, komentář zabývající se územní prognózou zůstává stále aktuální.

Postavení Ministerstva pro místní rozvoj v procesu pořizování územně plánovací dokumentace

Otiskujeme znovu výše uvedený metodický pokyn, který vyšel v rubrice Pořizovatelská praxe v čísle 3/2000, neboť ministerstvo je opakovaně obesíláno obcemi se žádostmi o stanovisko (včetně urgencí těchto žádostí). *V poslední době se množí případy, kdy je Ministerstvu pro místní rozvoj (dále jen „ministerstvo“) chybně zasílána pořizovateli projednávaná územně plánovací dokumentace jako „dotčenému orgánu státní správy“ s žádostí o vyjádření. Úkolem následujícího textu je toto nedorozumění odstranit.*

Zákon č. 50/1976 Sb. ve znění pozdějších změn a doplňků (dále jen stavební zákon) splňuje připomínky zástupců obcí a volání veřejnosti, aby si každá obec mohla pořídit územní plán obce sama. Obce jako orgány územního plánování (§ 12 novely stavebního zákona) vstupují do role pořizovatelů a seznamují se s povinnostmi vyplývajícími z této funkce a s postupy pořizování. Stavební zákon v §§ 20 až 25 stanoví podrobně rozsah projednávání a s tím související kroky. Jedním z nich je stanovení okruhu tzv. „dotčených orgánů státní správy“, tedy těch správních orgánů, jimž přísluší, na základě zmocnění uvedených ve zvláštních zákonech, uplatňovat v procesu pořizování k územně plánovací dokumentaci svá stanoviska. Určení okruhu dotčených orgánů státní správy není vždy jednoduché. Odbor územního plánování ministerstva, jakožto metodický orgán územního plánování, proto vydal ve spolupráci s Ústavem územního rozvoje v Brně na pomoc pořizovatelům územně plánovací dokumentace příručku „Dotčené orgány státní správy“, kde jsou působnosti jednotlivých správních orgánů specifikovány ve vztahu k procesům územního plánování i řízením vedeným podle stavebního zákona. Přesto někteří pořizovatelé rozesílají materiály k vyjádření nesprávným adresátům – např. Ministerstvu pro místní rozvoj, které je žádáno o stanovisko (v současnosti nejčastěji k zadání pro územní plány obcí) jako dotčený orgán státní správy. Postavení a působnost ministerstva v procesu pořizování územně plánovací dokumentace vychází z kompetenčního zákona č. 272/1996 Sb., který

stanoví mimo jiné, že ministerstvo je ústředním orgánem státní správy ve věcech územního plánování a stavebního řádu. V rámci své působnosti pak ministerstvo metodicky řídí a dohlíží na procesy a činnosti specifikované stavebním zákonem. Působnost ministerstva na úseku územního plánování při pořizování stanovují § 12 a § 14 stavebního zákona. Podle § 14 odst. (3) Ministerstvo pro místní rozvoj:

- a) pořizuje územní plány velkých územních celků, u kterých si schválení vyhradí vláda,
- b) pořizuje územní plány velkých územních celků zahrnující území více krajů v případě, že se příslušné orgány kraje nedohodnou, který z nich bude tuto územně plánovací dokumentaci pořizovat,
- c) pořizuje územně plánovací podklady nezbytné pro svoji činnost; územně technické podklady pravidelně prověřující stav a záměry uspořádání území pořizuje pro celé území České republiky,
- d) vykonává působnost nadřízeného orgánu územního plánování pro hlavní město Prahu a pro kraje.

Z výše uvedeného vyplývá, že ministerstvo nedává stanoviska ani se nevyjadřuje k jednotlivým fázím pořizování ani k návrhům územně plánovacích dokumentací obcí, s výjimkou hlavního města Prahy. Při pořizování územně plánovací dokumentace není Ministerstvo pro místní rozvoj dotčeným orgánem státní správy ve smyslu paragrafů 20 až 22 stavebního zákona.

Ve stanovisku uvedený zákon č. 272/1996 Sb., kterým se provádějí některá opatření v soustavě ústředních orgánů státní správy České republiky a kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a mění a doplňuje zákon č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv je stále účinný a doposud beze změn. Nově je však upraven § 14 odst. 3 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), který pojednává o činnosti Ministerstva pro místní rozvoj a který pro přesnost ocitujeme:

Ministerstvo pro místní rozvoj:

- a) pořizuje územně plánovací podklady nezbytné pro svoji činnost; územně technické podklady pravidelně prověřující stav a záměry uspořádání území pořizuje pro celé území České republiky,
- b) vykonává působnost nadřízeného orgánu územního plánování pro hlavní město Prahu a pro kraje.

V ostatních záležitostech je stanovisko stále platné.

Urbanistická studie, její pořizování a využití

Urbanistická studie je podle zákona č. 50/1976 Sb. v platném znění (dále jen stavební zákon) jedním z územně plánovacích podkladů. V souladu s § 3 odst. 2 písm. a) stavebního zákona řeší urbanistická studie územně technické, urbanistické a architektonické podmínky využití území a stejně jako jiné územně plánovací podklady slouží podle odst. 1 téhož paragrafu zákona zejména pro zpracování nebo změnu územně plánovací dokumentace, a není-li tato dokumentace schválena, pro územní rozhodování a pro sledování vývoje a vyhodnocování stavu a možností rozvoje území. Ve smyslu § 4 odst. 1 vyhlášky č. 131/1998 Sb. (dále jen vyhláška) se urbanistická studie zpracovává pro území vymezené s ohledem na její využití a používá se zejména pro získání variantních nebo alternativních řešení vybraných problémů v území. Obsah a rozsah územní prognózy stanoví pořizovatel v jejím zadání (§ 4 odst. 2 vyhlášky). Při pořizování územních plánů obcí, regulačních plánů, popř. i územních plánů velkých územních celků, je podle § 9 vyhlášky součástí přípravných prací pořizovatele mimo jiné shromáždění dostupných podkladů o záměrech využití území, které zahrnují i územně plánovací podklady (včetně urbanistické studie) a vyhodnocení těchto podkladů. Urbanistická studie však má, podobně jako územní prognóza, poněkud výjimečné postavení. Pokud její obsah a rozsah vychází přiměřeně ze základního obsahu stanoveného pro územní plán obce nebo regulační plán, uvedeného v příloze č. 2 vyhlášky (viz § 4 odst. 2 vyhlášky) a pokud byla projednána podle § 21, odstavců 2 a 4 stavebního zákona, může být podle § 21 odst. 6 stavebního zákona upuštěno na návrh pořizovatele při schválení zadání územního plánu obce nebo regulačního plánu od zpracování jeho konceptu řešení. Zadání územního plánu obce nebo regulačního plánu musí v těchto případech splňovat funkce souborného stanoviska, uvedené v § 21 odst. 5 stavebního zákona. Právní předpisy nevylučují pořizování urbanistické

studie pro území více obcí nebo okresů, které je obvykle řešeno územním plánem velkého územního celku nebo územní prognózou. Před 1. 7. 1998, kdy nabyl účinnosti zákon č. 83/1998 Sb., neměly okresní úřady jinou možnost, jak ve své působnosti prověřit možnosti rozvoje území svého okresu s přihlédnutím k ochraně jeho hodnot, než prostřednictvím urbanistické studie. Tento důvod odpadl zařazením územní prognózy mezi územně plánovací podklady. Vzhledem k tomu, že na základě urbanistické studie nemůže být ani po jejím projednání podle § 21 stavebního zákona upuštěno od zpracování konceptu řešení územního plánu velkého územního celku, je vhodnější pro území více obcí pořizovat územní prognózu a pro území obce nebo její části urbanistickou studii. Kromě využití urbanistické studie v procesu pořizování územně plánovací dokumentace je tato studie v případech, kdy nebyla schválena územně plánovací dokumentace, podkladem pro územní řízení podle § 37 stavebního zákona. Stavební úřad je povinen v územním řízení mimo jiné přezkoumat soulad návrhu na vydání územního rozhodnutí s urbanistickou studií a toto přezkoumání musí být obsaženo v odůvodnění rozhodnutí. Urbanistická studie, stejně jako ostatní územně plánovací podklady, není sama o sobě závazná, stavební zákon nezmocňuje žádný z orgánů k jejímu schválení (schvalována je jen územně plánovací dokumentace). Závaznost věcného řešení urbanistické studie lze dosáhnout jeho promítnutím do územního rozhodnutí nebo využitím při pořizování a následném schválení územně plánovací dokumentace.

Vyhláška MMR č. 131/1998 Sb., o územně plánovacích podkladech a územně plánovací dokumentaci, která je ve stanovisku zmíněna, byla zrušena 24. dubna 2001 a téhož dne nabyla na účinnosti nová vyhláška MMR č. 135/2001 Sb., o územně plánovacích podkladech a územně plánovací dokumentaci. Ustanovení jednotlivých paragrafů, která se věnují urbanistické studii, se doposud nezměnila a můžeme tedy považovat stanovisko za stále aktuální.

Příklad rozporu, který není řešitelný podle § 136 stavebního zákona

Ministerstvu pro místní rozvoj postoupil krajský úřad údajný rozpor mezi orgány spolupůsobicími při projednávání územního plánu obce a požádal, aby byl rozpor rozhodnut MMR podle § 136 odst. 2 zákona č. 50/1976 Sb., v úplném znění vyhlášeném pod č. 109/2001 Sb. (dále jen stavební zákon). Tento rozpor se nepodařilo vyřešit podle § 136 odst. 1 stavebního zákona. Po prostudování a posouzení všech materiálů musel Odbor územního plánování MMR konstatovat, že části územního plánu obce, které jsou předmětem údajného rozporu, nejsou v souladu se schváleným územním plánem velkého územního celku. Skutečnost, zda je územní plán obce v souladu s územním plánem velkého územního celku, měla být zjišťována již pořizovatelem a nadřízeným orgánem územního plánování. Uvedený problém nebylo proto možné řešit jako rozpor podle § 136 stavebního zákona a celá záležitost byla vrácena pořizovateli s tím, aby zajistil splnění požadavků uvedených zejména v § 25 a § 29 odst. 3 stavebního zákona. Územní plán obce je třeba uvést do souladu se schváleným územním plánem velkého územního celku. Pokud se změnila podmínky, na základě kterých byl tento ÚP VÚC pořízen a schválen, je třeba pořídit jeho změnu, rozhodnout o úpravě, nebo jej nahradit novým územním plánem velkého územního celku. Do té doby je však nutné ÚP VÚC respektovat. Obecně lze konstatovat, že při řešení rozporu nelze postupovat podle § 136 stavebního zákona, pokud územně plánovací dokumentace nedodrжуje platné právní předpisy, což se nemusí týkat pouze vztahu navazující územně plánovací dokumentace k ÚP VÚC, popř. k územnímu plánu obce u regulačního plánu.

Odpověď' Odboru územního plánování Ministerstva pro místní rozvoj vzhledem k tomu, že se právní předpisy týkající se předmětné záležitosti nezměnily, zůstává platná.

Rozpor mezi obcí a dotčeným orgánem státní správy při projednávání územního plánu obce a regulačního plánu

Několik pořizovatelů se již obrátilo na MMR se žádostí o metodickou pomoc při určení, zda lze řešit podle § 136 stavebního zákona rozpor mezi stanoviskem dotčeného orgánu státní správy a stanoviskem obce. K této problematice zaujímá Odbor územního plánování MMR následující stanovisko: Podle § 136 zákona č. 50/1976 Sb., v úplném znění vyhlášeném pod č. 109/2001 Sb., (stavební zákon) se postupuje, dojde-li při projednávání územně plánovací dokumentace k protichůdným stanoviskům mezi orgány státní správy spolupůsobicími v řízení. Je nesporné, že orgánem spolupůsobicím v řízení je i orgán územního plánování, který územně plánovací dokumentaci pořizuje. Tímto orgánem je podle § 13 stavebního zákona u územního plánu obce a regulačních plánů obec (až na dnes již ojedinělé výjimky, kdy na žádost obce tyto druhy územně plánovací dokumentace přímo pořizuje v souladu s ustanovením § 14 odst. 1 písm. b stavebního zákona okresní úřad). Protože územně plánovací dokumentace je podle § 2 odst. 3 stavebního zákona jedním z nástrojů územního plánování a úkoly a činnosti územního plánování jsou uvedeny v § 2 odst. 1 stavebního zákona, lze konstatovat, že obec při pořizování územně plánovací dokumentace zabezpečuje plnění nejen procesních, ale i věcných úkolů v rozsahu uvedeného zmocnění, tedy např. i naplňování cílů a úkolů územního plánování. Rozpor mezi obcí a orgánem státní správy by vždy měl být přednostně řešen dohodou po odpovědném zvážení argumentů obou stran. Postup podle § 136 stavebního zákona je krajním řešením, které by mělo být využíváno jen zcela výjimečně.

Komentář pojednávající o rozporu mezi obcí a dotčeným orgánem státní správy je doposud platný. Vzhledem k tomu, že okresní úřady byly ke dni 31. prosince 2002 zrušeny, v souladu s ustanovením § 13 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), obec pořizuje v přenesené působnosti územní plán obce, regulační plány a územně plánovací podklady a dle § 24 odst. 1 výše citovaného zákona obecní úřad obce s rozšířenou působností pořizuje na žádost obce územní plán obce, regulační plán a územně plánovací podklady.

Vztah územní energetické koncepce a územně plánovací dokumentace

Na základě dotazu z jednoho městského úřadu zaujímá Odbor územního plánování následující stanovisko ke vztahu územní energetické koncepce a územně plánovací dokumentace. Z § 4 zákona č. 406/2000 Sb. vyplývá, že územní energetickou koncepcí pořizují kraje, Praha a statutární města v přenesené působnosti a tuto koncepcí mohou pořizovat i další obce. Územní energetická koncepce obsahuje cíle a principy řešení energetického hospodářství a je závazným podkladem pro územní plánování. Pro její uskutečnění může obec vydat závazný právní předpis. Vzhledem ke znění § 4 odst. 2 zákona č. 406/2000 Sb. lze soudit, že i obec pořizuje územní energetickou koncepcí v přenesené působnosti. V tomto případě by územní energetická koncepce byla vydávána formou nařízení obce podle § 102 odst. 2 písm. d) zákona č. 128/2000 Sb. o obcích. Obsah závazné části územního plánu obce je upraven § 29 zákona č. 50/1976 Sb. v platném znění (stavební zákon) a § 18 odst. 2 písm. b) vyhlášky č. 135/2001 Sb. Závazná část územního plánu obce obsahuje mimo jiné i zásady uspořádání technického vybavení území. Závaznou část schvaluje zastupitelstvo obce a vyhláší ji obecně závaznou vy-

hláškou obce v samostatné působnosti (§ 84 odst. 2 písm. b) zákona o obcích). Územní energetické koncepci nepřísluší řešit úkoly, které jsou podle § 2 odst. 1 stavebního zákona v pravomoci územního plánování, např. organizaci území, vymezení ploch pro rozdílné účely využití, umístování staveb, vymezení stavebních pozemků apod., ale je zaměřena na cíle a principy řešení energetiky. Oba dokumenty, územně plánovací dokumentace a územní energetická koncepce, musí být vzájemně provázané, nemohou být v rozporu, ale po věcné i právní stránce je nelze slučovat. Územní energetická koncepce, zpracovaná v rozsahu zmocnění v právních předpisech, je významným a nepominutelným podkladem pro zpracování územně plánovací dokumentace. Pokud byla pro území nejdříve zpracována a schválena územně plánovací dokumentace, musí být územní energetická koncepce pořizována v souladu se schválenou ÚPD.

Výklad Odboru územního plánování, který se týká úpravy vztahu územní energetické koncepce a územně plánovací dokumentace, je platný vzhledem k tomu, že se ustanovení paragrafů, z nichž stanovisko vychází, do dnešní doby nezměnila.

Vybraná problematika schvalování územně plánovací dokumentace

Odbor územního plánování MMR obdržel žádost o výklad k některým problémům při schvalování územních plánů obcí. Protože se jedná o obecně platné závěry, zveřejňujeme hlavní části odpovědi.

Je obvyklé, že pořizovatel obdrží při projednávání návrhu územně plánovací dokumentace připomínky veřejnosti, námítky dotčených vlastníků (u ÚP VÚC i od dotčených orgánů územního plánování) nebo neshody s vyřízením námitek uplatněných při projednávání konceptu řešení, popřípadě i požadavky dotčených orgánů státní správy, uplatněné v jejich stanoviscích. Výsledkem projednání mohou být i oprávněné požadavky na úpravu návrhu územně plánovací dokumentace, kterým má pořizovatel snahu vyhovět. V § 8,

odst. 1 písm. n) vyhlášky č. 135/2001 Sb. se uvádí, že činnosti a podklady při pořizování územně plánovací dokumentace zahrnují „schválení územně plánovací dokumentace a její případnou úpravu dle rozhodnutí o jejím schválení“. Ustanovení § 8 vyhlášky však nelze oddělit od splnění podmínek pro projednávání návrhu a schvalování ÚPD, uvedených v zákoně č. 50/1976 Sb., v platném znění (dále jen stavební zákon). Podle § 22 odst. 2 stavebního zákona „Návrh územně plánovací dokumentace pořizovatel dohodne s dotčenými orgány státní správy, které uplatnily stanoviska ve stanovené lhůtě. Při řešení rozporů se postupuje podle § 136.“ Další podmínky pro schválení územně plánovací dokumentace vyplývají mimo jiné z § 25 stavebního zákona. V případě, že nadřízený orgán územního plánování shledá nedostatky z hlediska souladu návrhu územně plánovací dokumentace a postupu při jeho projednávání se stavebním zákonem, ostatními

právními předpisy včetně souladu územního plánu obce s územním plánem velkého územního celku, nebo regulačního plánu s územním plánem obce a s územním plánem velkého územního celku, lze územně plánovací dokumentaci schválit teprve na základě potvrzení nadřízeného orgánu územního plánování, že zjištěné nedostatky pořizovatel odstraní. Citovaná ustanovení právních předpisů umožňují pořizovateli tři základní možnosti zahrnutí oprávněných požadavků dotčených orgánů státní správy (dále jen DOSS), námitek a připomínek vzešlých z projednávání návrhu do schvalované územně plánovací dokumentace (za předpokladu, že stanoviska DOSS nejsou protichůdná):

1) Úprava ÚPD před schválením

Pořizovatel projedná návrh ÚPD, dohodne jej s DOSS, které uplatnily svá stanoviska ve stanovené lhůtě, včetně stanovení jednoznačných podmínek pro jeho úpravu a po splnění požadavků vyplývajících z § 25 stavebního zákona (kladné stanovisko nadřízeného orgánu územního plánování, popř. potvrzení o odstranění zjištěných nedostatků) zajistí úpravu návrhu (zpracování „čistopisu“). Pak předloží upravený návrh ke schválení. Tento postup umožňuje členům schvalujícího orgánu jednoznačnou orientaci v předloženém návrhu při jeho schvalování. Jeho nevýhodou jsou zvýšené náklady v případech, kdy schvalující orgán požaduje další úpravy ÚPD.

2) Úprava ÚPD po schválení

Pořizovatel projedná návrh ÚPD a jako podklad pro dohodnutí návrhu s DOSS, které uplatnily svá stanoviska ve stanovené lhůtě, zpracuje podklady pro schvalování (viz § 23 odst. 1 stavebního zákona a § 16 odst. 1 a 2 vyhlášky) s tím, že návrh výroku o schválení územně plánovací dokumentace bude znít např. „schvaluje územní plán...(název)... s úpravami předloženého návrhu, uvedenými v příloze č. 1 tohoto usnesení“. Potom návrh ÚPD spolu s úpravami uvedenými v příloze návrhu usnesení o schválení pořizovatel dohodne s DOSS, předloží jej nadřízenému orgánu územního plánování a po splnění požadavků uvedených v § 25 stavebního zákona předloží návrh ke schválení. Po schválení pak v souladu s § 8, odst. 1 písm. n) vyhlášky zajistí úpravu ÚPD a dokumentaci následně opatří schvalovací doložkou. Je třeba zdůraznit, že popis úprav musí být zcela přesný a jednoznačný, nepřipouštějící různé výklady. Na základě popisu v příloze usnesení nesmí být umožněno „dopracování“ návrhu, ale jen vyhotovení „čistopisu“ hlavního výkresu, ve kterém budou úpravy promítnuty. Tento postup znesnadňuje členům schvalujícího or-

gánu orientaci v předloženém návrhu. Jeho výhodou je naproti tomu vyhotovení hlavního výkresu v konečné, schválené podobě. Je logické, že tento druhý způsob bude využíván převážně jen v jednoduchých případech požadovaných úprav.

3) Zpracování 2. znění návrhu ÚPD

Ve složitých případech nelze vyloučit, že návrh ÚPD bude muset být na základě výsledků jeho projednání podle § 22 stavebního zákona dorepracován nebo výrazně přepracován. Pak je ovšem nutné zajistit na základě aktualizovaného souborného stanoviska zpracování 2. znění návrhu, jeho projednání, dohodnutí s DOSS, splnění požadavků § 25 stavebního zákona a potom je teprve možné přistoupit ke schválení ÚPD. Návrh ÚPD se stává územně plánovací dokumentací jejím schválením. Například z § 26 odst. 2 stavebního zákona vyplývá, že výrok usnesení po formální stránce zní, že zastupitelstvo obce (města) schvaluje územní plán obce, nikoliv návrh této dokumentace. Z ustanovení § 22 odst. 2 stavebního zákona vyplývá, že návrh ÚPD musí být dohodnut s DOSS a následně musí být posouzen nadřízeným orgánem územního plánování podle § 25 stavebního zákona. Tyto podmínky (především dohodu s DOSS) nelze až na naprosto výjimečné případy splnit, pokud je návrh měněn přímo na jednání schvalujícího orgánu a bezprostředně pak schválen. Schvalujícímu orgánu přísluší buď schválit návrh ÚPD v předložené podobě, nebo jej vrátit s instrukcí k úpravám. Z jejich rozsahu vyplyne, zda je možné novým jednáním dosáhnout dohody s DOSS, nebo je nutné přistoupit k aktualizaci souborného stanoviska, zpracování 2. znění návrhu ÚPD a jeho novému projednání podle § 22 stavebního zákona. Teprve po novém dohodnutí s DOSS je možné návrh schválit. V této souvislosti upozorňujeme i na některá ustanovení zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění. Zastupitelstvu obce přísluší podle § 84 odst. 2 písm. b) zákona o obcích schvalovat územní plán obce a regulační plán, a to v samostatné působnosti. Součástí schvalování této ÚPD je i vymezení její závazné části (viz § 29 odst. 2 stavebního zákona a § 16 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 135/2001 Sb.). Při přijímání usnesení o schválení ÚPD se podle § 35 odst. 3 písm. b) zákona o obcích obec řídí nejen zákony, ale též jinými právními předpisy vydanými na základě zákona. V případě schvalování územně plánovací dokumentace jsou takovými předpisy i stavební zákon a jeho prováděcí vyhláška. Rozsah projednávaného návrhu ÚPD je třeba odvíjet od požadavku jeho úplnosti. Základní (tj. minimální) obsah územního plánu obce je popsán v příloze č. 2 k vyhlášce č. 135/2001 Sb., kde je vždy v textové části pod bodem D uvedena „závazná část ve

formě regulativů“. Návrh závazné části musí být tedy předmětem projednání a je nedílnou součástí návrhu ÚPD. Návrh vyhlášení závazné části územně plánovací dokumentace obsahuje podle § 16 odst. 3 vyhlášky č. 135/2001 Sb. kromě závazné části vždy ještě územní rozsah platnosti, lhůty pro vyhodnocení (lhůty aktualizace) a závěrečná ustanovení o místech uložení ÚPD. Uvedené údaje s výjimkou závazné části a návrhu lhůt aktualizace uváděné v textové části nejsou předmětem schvalování a i z logiky věci nemusí být předmětem projednávání. Proto ani právní předpisy o projednávání návrhu ÚPD nepředpokládají, že by spolu s návrhem ÚPD byl projednáván i návrh vyhlášení závazné části ÚPD (např. obecně závazné vyhlášky). Při vyhlášení závazné části (např. při vydávání obecně závazné vyhlášky) již nelze schválenou závaznou část územně

plánovací dokumentace ani schválené lhůty aktualizace měnit. Snaha zastupitelstva obce (města) či kraje o schválení územně plánovací dokumentace v co nejkratším možném termínu je pochopitelná. Termín pro schválení stanovený zastupitelstvem však nesmí vést k porušení platných právních předpisů. Je proto třeba upozornit zejména na ustanovení § 22 odst. 2 stavebního zákona týkající se lhůty, ve které musí být o vystavení návrhu písemně vyrozuměny DOSS (15 dnů přede dnem vystavení).

Vzhledem k nezměněným ustanovením zákonů a vyhlášek, které jsou v textu citovány, odpověď Odboru územního plánování Ministerstva pro místní rozvoj zůstává v platnosti.

1/2002

Dopracování územně plánovací dokumentace na výjimku

Z dotazů, které Odbor územního plánování MMR dostává, je zřejmé, že stále ještě není v některých případech ukončeno pořizování územních plánů sídelních útvarů, pro které byla udělena výjimka podle ČI. II zákona č. 83/1998 Sb. Problémy dosud přetrvávají i s určením, kdo je pořizovatelem územně plánovací dokumentace pořizované na výjimku a především s pořizováním změn územně plánovací dokumentace schválené přede dnem účinnosti zákona č. 83/1998 Sb. Proto se ještě naposledy k této problematice vracíme.

Výjimky vztahující se k pořizování rozpracované územně plánovací dokumentace ke dni nabytí účinnosti zákona č. 83/1998 Sb., tj. ke dni 1.7.1998, byly udělovány z ustanovení ČI. II odst. 1 výše uvedeného zákona, kde bylo uloženo, že „Územně plánovací dokumentace rozpracovaná ke dni účinnosti tohoto zákona se podle něho upraví, projedná a schválí“. Výjimky byly v případě územně plánovací dokumentace sídelního útvaru nebo zóny udělovány nadřízeným orgánem územního plánování podle ČI. II odst. 4 písm. b). Ze znění ČI. II odst. 4 písm. b) vyplývá, že o výjimku žádal pořizovatel územně plánovací dokumentace sídelního útvaru nebo zóny, kterým byl pověřený obecní úřad nebo okresní úřad. Jak je však z citace odst. 1 zřejmé, udělené výjimky se vztahovaly na procesní ustanovení („upraví, projedná a schválí“), nikoliv na kompetence orgánů územního plánování. Zákon č. 83/1998 Sb., kterým se měnil stavební zákon,

neobsahoval žádná ustanovení přímo řešící otázku pořizovatele rozpracovaných územních plánů sídelních útvarů či zón, pro jejichž projednání a schválení byla udělena výjimka. Také následně schválené novely stavebního zákona a ani jejich přechodná ustanovení výjimku z kompetencí orgánů územního plánování neobsahovaly. Proto je v současné době nutné vycházet z platného znění zákona č. 50/1976 Sb. Již zákon č. 83/1998 Sb. nahradil původních 9 druhů územně plánovací dokumentace, které přicházely v úvahu kombinací kategorií a stupňů ÚPD, třemi druhy ÚPD. Z tohoto nahrazení je zřejmé, že funkci územních plánů sídelních útvarů (dále jen ÚPnSÚ) převzaly územní plány obcí a kompetence k pořizování ÚPnSÚ byly nahrazeny kompetencemi k pořizování územních plánů obcí, které jsou jednoznačně stanoveny v § 13 (obec pořizuje v přenesené působnosti), popř. v § 14 odst. 1 písm. b) stavebního zákona (na žádost obce zajišťuje pořízení okresní úřad). Formy zajištění pořízení, které může okresní úřad uplatnit, jsou podrobně popsány v příloze „Pořizovatelská praxe“ čísla 1/1999 časopisu Urbanismus a územní rozvoj. Je proto možné konstatovat, že o výjimku sice žádal pověřený obecní úřad nebo okresní úřad, ale pravomoc pořizovat územně plánovací dokumentaci má i u ÚPnSÚ a u územně plánovací dokumentace zón, dokončovaných na základě udělené výjimky, obec. Smyslem ustanovení ČI. II odst. 4 zákona č. 83/1998 Sb. bylo udělením výjimek přechodně umožnit rychlé dokončení rozpracované územně plánovací dokumentace bez zbytečných vícenákladů. Proto je třeba přijmout opatření k urychlenému dokončení projednávání a schválení na výjimku pořizované ÚPD.

ČI. II zákona č. 83/1998 Sb. se nezabýval jen projednáváním územně plánovací dokumentací rozpracovanou ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona, ale v odstavcích 2 a 4 i změnami nebo doplňky. V odst. 2 se říká: „Při projednávání a schvalování návrhu, změny nebo doplňku územně plánovací dokumentace schválené přede dnem účinnosti tohoto zákona se postupuje podle tohoto zákona“. Výjimku z tohoto ustanovení bylo možno udělit podle odst. 4. Z celého smyslu ČI. II je zřejmé, že výjimky se vztahují k rozpracované územně plánovací dokumentaci či rozpracovaným změnám nebo doplňkům. Výjimky podle odst. 4 z ustanovení odst. 2 proto nemohou být udělovány na nově zahajované pořizování změn. Tato skutečnost je zřejmá i z vlastního textu odst. 2, kde se mluví o změnách nebo doplňcích (podle současných platných právních předpisů mohou být pořizovány pouze změny) a dále se zde mluví o projednávání a schvalování návrhu změny nebo doplňku, což znamená, že výjimku nelze vztáhnout na projednávání a schválení zadání změny, kterým celý proces pořizování změn začíná. I když se jedná o změnu pořizovanou podle současných právních předpisů, pořizovaná a schvalovaná změna je vždy změnou původní dokumentace. Tato skutečnost se musí projevit i v názvu (např. Změna č. 2 ÚPnSÚ Velký Osek a nikoliv Změna č. 2 územního plánu obce Velký Osek). Žádnou změnou nelze docílit přeměny územního plánu sídelního útvaru na územní plán obce, k tomu je třeba

pořadit novou ÚPD. Důvodem je skutečnost, že novely stavebního zákona a přijetí nových prováděcích vyhlášek v letech 1998 až 2001 změnilly obsah a podstatně i pravidla projednávání ÚPD s dopadem na práva vlastníků, veřejnosti, dotčených orgánů státní správy i orgánů územního plánování (sousedních, nadřízeného, orgánů územního plánování v území řešeném ÚP VÚC) a to již od zadání, přes koncept řešení, až po návrh ÚPD. Územní plány obcí jsou kvalitativně odlišné od ÚPnSÚ a nelze je proto zaměňovat.

I v tomto komentáři je zmíněn okresní úřad jakožto pořizovatel územně plánovací dokumentace sídelního útvaru nebo zóny. Okresní úřady ke dni 31. prosince 2002 ukončily svoji činnost.

Dle současně platného znění zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) obec pořizuje v přenesené působnosti územní plán obce, regulační plány a územně plánovací podklady (§ 13) a obecní úřad obce s rozšířenou působností pořizuje na žádost obce územní plán obce, regulační plán a územně plánovací podklady (§ 14). Krajské úřady vykonávají působnost nadřízeného orgánu územního plánování pro obec, pořizují územní plány velkých územních celků a taktéž pořizují územně plánovací podklady nezbytné pro svoji činnost. Vyjma komentářů, týkajících se ustanovení o okresních úřadech, je posudek stále platný.

2/2002

Stanovisko k problematice veřejně prospěšných staveb (golfově hřiště)

Při vymezování veřejně prospěšných staveb v rámci územně plánovací dokumentace dochází k některým pochybením orgánů územního plánování. Toto stanovisko MMR reaguje na případ, kdy bylo golfové hřiště vymezeno jako veřejně prospěšná stavba v závazné části územního plánu obce.

Veřejně prospěšná stavba musí podle zákona č. 50/1976 Sb., ve znění pozdějších předpisů (stavební zákon) splňovat, a to současně, následující kritéria:

- jedná se o stavbu (stavební dílo) ve smyslu § 139b odst. 1 stavebního zákona,
- jedná se o stavbu určenou pro veřejně prospěšné služby nebo pro veřejné technické vybavení území podporující jeho rozvoj a ochranu životního prostředí (§ 108 odst. 3 stavebního zákona),

- tato stavba je jako veřejně prospěšná stavba vymezena v závazné části územně plánovací dokumentace (§ 29 odst. 2, § 108 odst. 2 písm. a) stavebního zákona);
- z ustanovení § 108 odst. 1 (vyvlastnit lze pro „uskutečnění staveb“) lze dovodit, že se musí jednat o stavbu novou.

Převážná část záměru vybudování golfového hřiště spočívá v provedení terénních úprav, přičemž výsledkem terénních úprav není stavební dílo. Golfové hřiště jako celek nenaplňuje pojmové znaky stavby ve smyslu stavebního zákona. V tomto areálu se však mohou některé stavby nacházet (např. šatny, sprchy). K jejich identifikaci v území je kompetentní místně příslušný stavební úřad. Odbor územního plánování MMR je toho názoru, že v daném případě není naplněn ani požadavek veřejně prospěšnosti takové „stavby“. K tomu, aby se jednalo o veřejně prospěšnou stavbu, nestačí pouze její uvedení v seznamu veřejně prospěšných staveb v územně plánovací dokumentaci, tato stavba musí spl-

ňovat další požadavky podle stavebního zákona, včetně ustanovení § 108 odst. 3 tohoto zákona. V případném vyvlastňovacím řízení by bylo třeba prokázat veřejný zájem na vyvlastnění pro tento účel (tj. pro vybudování golfového hřiště), a že tento zájem jednoznačně převažuje nad zájmem na ochranu vlastnického práva vyplývajícího z Listiny základních práv a svobod. Zásah do vlastnického práva je třeba chápat jako zcela výjimečný akt, o jehož nezbytnosti nemůže být pochyb. Vymezení stavby jako veřejně prospěšné má významné právní důsledky. Stavební zákon počítá s tím, že pro veřejně prospěšné stavby podle schválené územně plánovací dokumentace lze vyvlastnit stavby, pozemky a práva k nim. Skutečnost, zda se jedná o stavbu veřejně prospěšnou je významná i z hlediska jiných právních předpisů. Například podle zákona č. 95/1999 Sb., o podmínkách převodu zemědělských a lesních pozemků z vlastnictví státu na jiné osoby, ve znění pozdějších předpisů (konkrétně dle ustanovení § 5 odst. 1) převede (při splnění stanovených podmínek) Pozemkový fond na základě písemné žádosti obce do jejího vlastnictví bezúplatně zemědělské pozemky v současně zastavěném území obce, v zastavitelném území nebo pozemky určené rozhodnutím o umístění stavby k zastavění veřejně prospěšnou stavbou. S ohledem na výše uvedené (nejedná se o stavbu, nelze prokázat, že veřejný zájem na její realizaci jednoznačně převažuje nad zájmem na ochraně vlastnického práva) je třeba dovodit, že požadavky kladené stavebním zákonem na veřejně prospěšné stavby nejsou v případě golfového hřiště naplněny.

Výše uvedený komentář je stále aktuální.

3/2002

Důsledky vyplývající z neprojednání zadání územního plánu obce s dotčeným orgánem státní správy

Při pořizování územně plánovací dokumentace poskytuje zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů (stavební zákon) dotčeným orgánům státní správy výsadní postavení oproti ostatním účastníkům. Podle § 126 stavebního zákona jsou dotčené orgány státní správy definovány jako orgány státní správy, které hájí zájmy chráněné zvláštními předpisy. V odkazu pod čarou je pak uveden příkladný výčet těch právních předpisů, na základě kterých příslušné dotčené orgány státní správy hájí své zájmy v procesu pořizování územně plánovací dokumentace. Okruh právních předpisů, které vymezují ochranu veřejných zájmů, se neustále vyvíjí,

Parky a veřejná zeleň navrhované v územních plánech obcí na soukromých pozemcích

V praxi se vyskytují případy, kdy parky a veřejná zeleň jsou v územních plánech obcí vymežovány jako veřejně prospěšné stavby. K tomuto tématu rovněž směřuje opakovaně řada dotazů pořizovatelů a projektantů.

Je nutné zdůraznit, že za veřejně prospěšné stavby lze označit (jak název sám napovídá) jen stavby. Vyvlastnění pro opatření ve veřejném zájmu není podmíněno schválenou územně plánovací dokumentací (viz srovnání s § 108 odst. 2 písm. a) a c) stavebního zákona) a to je další důvod, proč nejsou opatření ve veřejném zájmu vymežována ve veřejně prospěšných stavbách územních plánů obcí. Principem územního plánování je dosahování maximálně možné shody na návrhu využití území. Avšak v případech, kdy je na určitém využití území veřejný zájem, může zastupitelstvo obce (města) stanovit v územním plánu jiné funkční využití, než požaduje vlastník. Veřejná zeleň a parky jsou nesporně takovými případy. Veřejný zájem na určitém funkčním využití území a veřejně prospěšná stavba nejsou totožné pojmy. Proto součástí výkresu ploch pro veřejně prospěšné stavby není veřejná zeleň, ale ani územní systémy ekologické stability. To však nevylučuje, aby jako veřejně prospěšné stavby byly schváleny některé stavby, které jsou součástí ploch parků nebo veřejné zeleně.

Výše uvedený komentář je stále aktuální.

a proto je nutné sledovat, které dotčené orgány státní správy budou do tohoto okruhu zahrnuty. K lepší orientaci v této problematice slouží průběžně aktualizovaná publikace „Dotčené orgány státní správy v procesu územního plánování a územního řízení“, kterou vydal Ústav územního rozvoje v Brně, řízený Ministerstvem pro místní rozvoj. Tato publikace je přístupná i na internetových stránkách ÚÚR v Brně.

Podle § 20 odst. 3 stavebního zákona je povinností pořizovatele vždy jednotlivě zaslat dotčeným orgánům státní správy návrh zadání územně plánovací dokumentace. Tyto orgány do 30 dnů po obdržení návrhu uplatní svá stanoviska. Návrh zadání musí být s dotčenými orgány státní správy, které uplatnily svá stanoviska ve stanovené lhůtě, dohodnut. V případě, že dohody nebylo dosaženo, protože došlo k protichůdným stano-

viskům, je nutné postupovat podle § 136 stavebního zákona. Důsledky neprojednání zadání s příslušným orgánem státní správy, který měl na základě zvláštního zákona hájit zájmy na určitém úseku státní správy, ve stavebním zákoně nejsou popsány. V praxi může dojít k případu opomenutí ze strany orgánu územního plánování, který nezahrne příslušný dotčený orgán státní správy do okruhu dotčených orgánů. Otázkou důsledků, které vyplývají z neprojednání zadání územního plánu obce s příslušným dotčeným orgánem státní správy, se zabýval na svém zasedání Poradní sbor pro pořizovatelskou praxi, který působí při Odboru územního plánování Ministerstva pro místní rozvoj. Poradní sbor se shodl na tom, že případné pochybení orgánu územního plánování, spočívající v neprojednání zadání územně plánovací dokumentace s dotčeným orgánem státní správy, lze napravit v další fázi procesu pořizování, tedy při projednávání konceptu řešení za předpokladu, že souborné stanovisko bude s opomenutým dotčeným orgánem dohodnuto. Za to, že územně plánovací dokumentace je projednána zákonem stanoveným způsobem, odpovídá orgán územního plánování.

Pokud orgán územního plánování neprojedná územně plánovací dokumentaci zákonem předepsaným způsobem, tzn. nezahrne do okruhu dotčených orgánů státní správy některý z těchto orgánů, pak se vystavuje riziku, že příslušný dotčený orgán zpochybní nebo napadne zákonnost celého procesu pořizování územně plánovací dokumentace. Pokud by tedy příslušný dotčený orgán státní správy shledal, že nemohl zákonem stanoveným způsobem hájit své veřejné zájmy již ve fázi zadání územního plánu obce, a toto své opomenutí považuje za zásadní, pak by mělo dojít ke sjednání nápravy v souladu se zákonem o obcích, tj. zákonem č. 128/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Jedním z důvodů projednání zadání s dotčenými orgány státní správy je zjistit jejich stanoviska k navrhovanému řešení co možná nejdříve, uplatnění stanovisek v pozdějších fázích pořizování s sebou nese zvýšené náklady.

Výše zmíněná stanoviska jsou platná, protože citovaná ustanovení zákonů nedoznala žádných změn.

4/2002

Požadavky ochrany obyvatelstva v územním plánování uplatňované orgány civilní ochrany

Jedním z úkolů územního plánování je podle § 2 odst. 1 písm. 1) stavebního zákona vymezení území dotčených požadavky ochrany obyvatelstva. Podle přílohy č. 2 k vyhlášce č. 135/2001 Sb. patří do základního (tj. minimálního) obsahu textových částí územních plánů velkých územních celků, územních plánů obcí i regulačních plánů návrh řešení požadavků civilní ochrany. Regulační plány podle přílohy č. 2 obsahují samostatnou doložku civilní ochrany. Řešení obsažená v textové části musí být v příslušné podrobnosti promítnuta i do grafické části územně plánovací dokumentace.

Dnem 22. srpna 2002 vstoupila v platnost vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva (dále jen vyhláška), kterou se provádí některá ustanovení zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému.

Uplatňování požadavků ochrany obyvatelstva v územním plánování je obsaženo v § 18 až 21 této vyhlášky.

Z vyhlášky vyplývá, že požadavky ochrany obyvatelstva v územním plánování, vyplývající z havarijních

plánů a krizových plánů, uplatňují dotčené orgány civilní ochrany zásadně k návrhu zadání příslušné územně plánovací dokumentace a to v rozsahu, který odpovídá charakteru území a druhu územně plánovací dokumentace.

Do územního plánu velkého územního celku se na základě stanoviska uplatněného k návrhu zadání a v rozsahu předaných podkladů zapracuje v souladu s § 9 odst. 1 stavebního zákona návrh území speciálních zájmů pro požadavky evakuace obyvatelstva a jeho ubytování, nouzového zásobování vodou, ochrany před vlivy nebezpečných látek skladovaných na území a ochrany před důsledky možného teroristického útoku na objekty, jejichž poškození může způsobit mimořádnou událost.

Na základě stanoviska uplatněného k návrhu zadání a v rozsahu předaných podkladů se v územním plánu obce navrhnou plochy pro požadované potřeby ochrany území před průchodem povodňové vlny vzniklé zvláště povodní (např. po prolomení hráze přehrady), zón havarijního plánování, ukrytí obyvatelstva v důsledku mimořádné události, evakuace obyvatelstva a jeho ubytování, skladování materiálu CO a humanitární pomoci, vyvezení a uskladnění nebezpečných látek mimo současně zastavěné území a zastavitelná území obce, záchranných, likvidačních a obnovovacích pra-

cí pro odstranění nebo snížení škodlivých účinků kontaminace, vzniklých při mimořádné události, ochrany před vlivy nebezpečných látek skladovaných v území a nouzového zásobování vodou a elektrickou energií.

Doložka civilní ochrany regulačního plánu se člení na textovou a grafickou část. Zpracovává se na základě stanoviska uplatněného k návrhu zadání a v podrobnosti vymezení pozemků pro požadované účely.

Textová část stanoví požadavky na pozemky a požadavky na jejich využití pro opatření vyplývající z určení záplavových území a zón havarijního plánování, umístění stálých a improvizovaných úkrytů, ubytování evakuovaného obyvatelstva, skladování materiálů CO, zdravotnického zabezpečení obyvatelstva, ochrany před vlivy nebezpečných látek skladovaných v území, umístění nově navrhovaných objektů zvláštního významu, nouzového zásobování vodou, záchranných, likvidačních a obnovovacích prací pro odstranění nebo snížení škodlivých účinků kontaminace, vzniklých při mimořádné události, zřízení humanitární základny a požární nádrže a místa odběru vody k hašení požárů.

Grafická část obsahuje podle potřeby znázornění pozemků obsažených v textové části.

Z uvedeného textu vyplývá, že dotčené orgány civilní ochrany uplatňují požadavky již ve fázi zadání, a to v rozsahu a podrobnosti odpovídající příslušnému druhu územně plánovací dokumentace.

Jejich povinností je předat i podklady nezbytné pro řešení vyplývající z havarijních a krizových plánů.

Orgány územního plánování zajistí v územním plánu velkého územního celku řešení problematiky CO vymezením potřebného území, v územním plánu obce vymezením ploch a vymezením pozemků v regulačním plánu. Z textu § 21 odst. 3 vyhlášky vyplývá, že grafická část se nezpracovává vždy.

Pokud není účelné grafickou část zpracovávat, musí pořizovatel tuto skutečnost dohodnout s dotčeným orgánem civilní ochrany při projednávání návrhu zadání.

Komentáře věnované ochraně obyvatelstva v územním plánování, uplatňované orgány civilní ochrany, stále platí.

5/2002

1. PLATNÉ ZNĚNÍ

části zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů s vyznačením navrhovaných změn

ODDÍL 6

Závaznost územně plánovací dokumentace

§ 31a

(1) V případě vzniku záplav může orgán územního plánování, který je příslušný ke schválení územně plánovací dokumentace, zrušit územně plánovací dokumentaci pro území dotčené záplavami (dále jen „vymezené dotčené území“).

Orgán územního plánování současně rozhodne o pořízení změny územně plánovací dokumentace, která ve vymezeném dotčeném území zohlední důsledky záplav. Na zrušení územně plánovací dokumentace pro vymezené dotčené území se ustanovení § 31 odst. 2 nepoužije.

(2) Pokud nadřízený orgán územního plánování má za to, že orgán územního plánování, který je příslušný ke schválení územně plánovací dokumentace, měl podle odstavce 1 zrušit územně plánovací dokumentaci, a neučinil tak, vyzve jej, aby do 30 dnů územně plánovací dokumentaci zrušil

a současně rozhodl o pořízení její změny. Pokud tak orgán územního plánování, který je příslušný ke schválení územně plánovací dokumentace, v uvedené lhůtě neučiní, nadřízený orgán územního plánování platnost územně plánovací dokumentace pozastaví.

Na základě toho orgán územního plánování, který je příslušný ke schválení územně plánovací dokumentace, neprodleně rozhodne o pořízení změny územně plánovací dokumentace.

§ 34

Účastníci územního řízení

(1) Účastníkem územního řízení o umístění stavby a o využití území je navrhovatel a dále osoby, jejichž vlastnická nebo jiná práva k pozemkům nebo stavbám na nich, včetně sousedních pozemků a staveb na nich, mohou být rozhodnutím přímo dotčena.

(2) Účastníky územního řízení o chráněném území nebo o ochranném pásmu, o stavební uzávěře a oddělení nebo scelování pozemků jsou navrhovatel a osoby, jejichž vlastnická nebo jiná práva k pozemkům nebo stavbám na nich mohou být rozhodnutím přímo dotčena.

- (3) (Účastníkem každého územního řízení je obec a dále ten, komu zvláštní zákon toto postavení přiznává¹⁾) **Účastníkem každého územního řízení je obec. Účastníkem územního řízení je dále ten, komu zvláštní zákon toto postavení přiznává¹⁾; to neplatí v případech, kdy se postupuje podle § 137a.**
- (4) Účastníky územního řízení nejsou nájemci bytů a nebytových prostor.

§ 59

Účastníci stavebního řízení

- (1) Účastníky stavebního řízení jsou
- a) stavebník,
 - b) osoby, které mají vlastnická nebo jiná práva k pozemkům a stavbám na nich, včetně osob, které mají vlastnická nebo jiná práva k sousedním pozemkům a stavbám na nich, a tato práva mohou být stavebním povolením přímo dotčena,
 - c) další osoby, kterým zvláštní zákon toto postavení přiznává¹⁾, nejedná-li se o stavební řízení vedené s využitím ustanovení § 137a odst. 3.
- (2) U staveb prováděných svépomocí je účastníkem stavebního řízení též osoba, která na návrh stavebníka bude odborně vést realizaci stavby nebo vykonávat odborný dozor (§ 44 odst. 2 a 3).
- (3) Stavební úřad může ke stavebnímu řízení přizvat i jiné osoby, zejména projektanta a zhotovitele stavby; ty však nejsou účastníky stavebního řízení.
- (4) Účastníky stavebního řízení nejsou nájemci bytů a nebytových prostor¹⁾.

ČÁST OSMÁ

SPOLEČNÁ USTANOVENÍ

§ 137a

Výjimky ze stavebního řádu

- (1) **Opatření na stavbách a pozemcích spočívající podle okolností i v provádění staveb, terénních úprav nebo odstraňování staveb, jimiž se předchází důsledkům živelních pohrom nebo náhlých havárií, čelí jejich účinkům a zabráňují ohrožení života nebo zdraví osob, popřípadě jiným škodám, mohou se zahájit bez předchozího povolení podle tohoto zákona, nestanoví-li zvláštní právní předpisy jinak. Stavebnímu úřadu však musí být oznámeno, že jsou taková opatření prováděna.**
- (2) **Jestliže se stavby nebo terénní úpravy zničené nebo poškozené živelní pohromou nebo náhlou havárií mají obnovit ve shodě s původními povoleními stavebního úřadu, postačí, že takové opatření bylo předem stavebnímu úřadu ohláše-**

no; pro tento postup platí ustanovení § 57 odst. 2 obdobně s tím, že lhůta pro písemné sdělení stavebního úřadu, že proti obnovení stavby nemá námitek, činí 7 dnů. V ohlášení se uvedou údaje o stavbě, která má být obnovena, jednoduchý technický popis prací a dále právnická nebo fyzická osoba, která bude činnost provádět.

- (3) **U staveb a terénních úprav, které je nezbytné bezodkladně provést ke zmírnění nebo odvrácení důsledků živelní pohromy nebo náhlé havárie stavby, může být**
- a) **po projednání se stavebním úřadem omezen obsah návrhu (žádosti) a jeho příloh na nejnужnější míru nezbytnou pro rozhodnutí,**
 - b) **po projednání se stavebním úřadem upuštěno od vydání územního rozhodnutí, popřípadě sloučeno územní řízení se stavebním řízením nebo s jinými řízeními podle tohoto zákona, anebo stanoveno, že stavbu nebo terénní úpravy lze provést na základě jejich ohlášení,**
 - c) **stanoveno v rozhodnutí, že některé doklady předepsané jako přílohy k návrhu (žádosti), popřípadě jiné doklady, budou předloženy ve stanovené lhůtě dodatečně,**
 - d) **v odůvodněných případech vydáno předběžné povolení, v němž se stanoví lhůta dodatečného předložení podkladů; po jejich předložení se provede řízení a vydá rozhodnutí,**
 - e) **zkrácena lhůta pro provedení právního úkonu účastníků řízení, nejvíce však na polovinu tímto zákonem nebo zvláštním právním předpisem stanovené lhůty; o zkrácení lhůt musí stavební úřad informovat účastníky řízení při oznámení zahájení řízení.**
- (4) **Odvolaání proti rozhodnutím vydaným v řízeních podle odstavce 3 nemají odkladný účinek.**

Komentář k „povodňové“ novele stavebního zákona

Na základě podnětu místopředsedy vlády JUDr. P. Rychetského k urychlení obnovy území postiženého povodněmi z letošního srpna přistoupilo Ministerstvo pro místní rozvoj, po všestranném vyhodnocení dané problematiky, k přípravě dílčí novely stavebního zákona, jejímž cílem je zjednodušit řízení podle tohoto předpisu. Návrh novely byl neprodleně připraven a projednán v rámci stavu legislativní nouze. Novela byla vyhlášena ve Sbírce zákonů pod číslem 422 a nabyla účinnosti dnem 27. září 2002. S ohledem na potřebu bezodkladné obnovy území postiženého povodněmi se prokázalo jako nezbytné upravit procesní postupy obsažené ve stavebním zákonu. Přijatá novela řeší bezodkladně provádění změn územně plánovacích dokumentací, ke kterým je třeba přistoupit v důsledku živelních pohrom

1) Např. zákon ČNR č. 114/1992 Sb.

a náhlých havárií v území. Orgánům územního plánování se tak umožňuje operativně, jen s nezbytným administrativním zatížením, měnit územně plánovací dokumentaci. Podle dříve platné právní úpravy byly totiž stavební úřady (a další orgány rozhodující v území) povinny dodržovat schválenou územně plánovací dokumentaci, i když již, v důsledku povodňových událostí, neodpovídala aktuálnímu stavu a potřebám rozvoje řešeného území.

Orgán příslušný ke schválení územně plánovací dokumentace může zrušit územně plánovací dokumentaci pro území dotčené záplavami. V takovém případě je orgán územního plánování povinen pořídit odpovídající změny územně plánovací dokumentace tak, aby tato dokumentace mohla být uplatňována v celém rozsahu.

S ohledem na naléhavost požadavku upravit územně plánovací dokumentaci neodpovídající reálnému stavu řešeného území i v případě nečinnosti příslušného orgánu územního plánování, umožňuje novela zjednat nápravu prostřednictvím jeho nadřízeného orgánu. Považuje-li nadřízený orgán územního plánování za důvodné zrušit územně plánovací dokumentaci pro území dotčené záplavami, vyzve orgán příslušný ke schválení územně plánovací dokumentace, aby tak do 30 dnů učinil. Pokud se tak nestane, nadřízený orgán územního plánování platnost této dokumentace pozastaví. Orgány územního plánování ve smyslu vyhlášky č. 135/2001 Sb., o územně plánovacích podkladech a územně plánovací dokumentaci, v rámci přípravných prací shromažďují dostupné informace o stavu území (včetně stanovených zátopových území), stanovená zátopová území jsou rovněž zakreslována do výkresu limitů využití území vyplývajících z právních předpisů a správních rozhodnutí. V této souvislosti je třeba upozornit na skutečnost, že v souvislosti se změnou terminologie v zákoně č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), se zátopová území nadále označují jako záplavová, na což reaguje i připravovaná novela vyhlášky č. 135/2001 Sb. Územně plánovací dokumentace musí být dohodnuta s dotčenými správními úřady, tedy i vodoprávními úřady, které záplavová území stanoví.

Na úseku stavebního řádu dosavadní právní úprava, obsažená v prováděcí vyhlášce stavebního zákona, umožňovala určitá procesní zjednodušení při obnově staveb poškozených nebo zničených živelní pohromou nebo náhlou havárií. Jednalo se však o úpravu podzákonnou, která nedávala stavebním úřadům možnost regulovat obnovu staveb zničených povodněmi a která byla mnohdy aplikována s určitými rozpaky. Možná i proto, že se stavební úřady ani obce s tak rozsáhlou pohromou dosud nesetkaly. Naléhavost obnovy území i staveb a potřeba právních nástrojů její regulace však vyžadují, aby odpovídající právní úprava byla přímo

v zákoně. Zpracovaná novela stavebního zákona zakotvuje v novém § 137a možnost:

- v případě ohrožení pozemku nebo stavby činit opatření, jimiž se má zabránit důsledkům hrozící přírodní pohromy nebo náhlé havárie a stavebnímu úřadu pouze oznámit jejich provádění,
- obnovit poškozenou stavbu podle původního stavebního povolení na základě ohlášení; v konkrétním případě může stavební úřad určit, že obnova stavby vyžaduje stavební řízení. Zde je sledován zájem na tom, aby nebyly do původního stavu obnovovány stavby v území, které je pravidelně zaplavováno. S obnovou staveb je možné započít po souhlasu stavebního úřadu s ohlášením, který může být dán písemně i mlčky. To však nepřináší stavebníkům žádnou další administrativní zátěž tam, kde je obnova možná. V zájmu maximálního urychlení je lhůta pro sdělení stavebního úřadu k ohlášení obnovované stavby zkrácena na 7 dnů,
- jako náhradu za zničenou stavbu zřídit stavbu odlišnou od původní. V těchto případech je stavební úřad oprávněn vést zjednodušené stavební řízení, dokonce dát předběžné povolení a stanovit lhůtu k doplnění podkladů. S využitím odstavce 3 bude stavební úřad moci podle okolností případu, zejména v závislosti na možnostech území, souhlasit se započítáním stavby na základě ohlášení nebo dát předběžné povolení k zahájení stavby s tím, že po doplnění podkladů bude usměrňován další postup výstavby a vedeno stavební řízení.

Pro řízení související s povolením stavby zničené živelní pohromou obsahuje nová právní úprava omezení okruhu účastníků řízení pouze na ty osoby, jejichž vlastnická práva by mohla být povolovanou stavbou dotčena; v územním řízení zůstávají jeho účastníky obce. Vlastníci dotčených pozemků a sousedé nejsou navrhovanou úpravou z řízení vyloučeni. Vyřazením občanských sdružení z řízení nejsou nijak ohroženy zájmy na ochraně životního prostředí, které jsou povinny a schopny hájit orgány veřejné správy. Nelze v této souvislosti hovořit ani o tom, že novou právní úpravou byla z řízení vyloučena veřejnost, neboť veřejnost, v obecném významu toho slova, účastníkem řízení není ani podle právní úpravy v § 34 stavebního zákona. Navíc účastenství obcí v řízeních o umístění staveb a o využití území zůstává bez omezení. Obec, která je podle Ústavy „územním společenstvím občanů, které má právo na samosprávu“ nepochybně veřejnost představuje. Za situace, kdy je třeba urychleně obnovit to, co bylo poškozeno povodněmi, kdy je třeba zajistit, aby lidé měli kde bydlet, aby byla obnovena zničená základní infrastruktura, je omezení rozsahu účastníků řízení zcela na místě. U doplněných §§ 34 a 59 novela vychází ze skutečnosti, že ve správních řízeních vystu-

pují účastníci řízení, kteří hájí svá práva hmotná i procesní, a dotčené orgány státní správy, které hájí veřejné zájmy podle zvláštních předpisů. Pokud jde o účast jiných subjektů, kterým postavení účastníka vyplývá ze zvláštních zákonů, ty v řízeních hájí rovněž veřejné zájmy. Činí tak vedle spolupůsobících dotčených orgánů veřejné správy, tzn. v podstatě duplicitně. Vzhledem k potřebě racionalizovat a zejména urychlit postupy a řízení vedená v souvislosti s živelnými pohromami a náhlými haváriemi v území, se zmíněná duplicitní ochrana veřejných zájmů jeví jako neopodstatněná. Intenzita jejich ochrany se tím nijak neoslabuje.

Zúžení okruhu účastníků řízení není ani na úkor osob, jejichž vlastnická nebo jiná věcná práva by moh-

la být vydanými rozhodnutími dotčena. Vyloučením občanských sdružení z řízení vedených na základě určitých krizových situací neomezuje ochranu přírody a životního prostředí, která je zvláštními zákony svěřena orgánům veřejné správy. V rámci výjimečných postupů při odstraňování následků živelní pohromy se omezuje jen účast subjektů, které i podle nálezů Ústavního soudu mají v řízeních pouze práva procesní.

Komentář je stále aktuální, jelikož ustanovení paragrafů výše zmíněných zákonů, o něž se posouzení opírá, nebyla novelizována.

2/2003

Uzavírání dohod o pořízení ÚPD a ÚPP v případě použití § 14 odst. 1 stavebního zákona

V poslední době se stále častěji objevují dotazy, týkající se uzavírání dohod o pořízení územně plánovací dokumentace a územně plánovacích podkladů v případě, že v souladu s ustanovením § 14 odst. 1 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, pořizuje na žádost obce územní plán obce, regulační plán nebo územně plánovací podklad obecní úřad obce s rozšířenou působností. K tomuto kroku (k podání žádosti o pořízení) přistupuje obec v případě, že sama není schopna zajistit výkon své pravomoci, tzn. pořízení územně plánovací dokumentace nebo územně plánovacího podkladu. Obecní úřad obce s rozšířenou působností se tak stává pořizovatelem (ne pouhým poskytovatelem metodické pomoci) a nese plnou odpovědnost za tuto činnost. Obec (zastupitelstvo obce) pak v tomto případě vystupuje jako schvalující orgán jednotlivých fází v procesu pořizování územně plánovací dokumentace. Stavební zákon ani jeho prováděcí vyhláška č. 135/2001 Sb., o územně plánovací dokumentaci a územně plánovacích podkladech, ve znění vyhl. č. 570/2002 Sb. (prováděcí vyhláška), výslovně neuvádí povinnost uzavřít dohodu o pořízení územně plánovací dokumentace nebo územně plánovacích podkladů mezi obecním úřadem obce s rozšířenou působností a obcí. Povinnosti pořizovatele vyplývají z jednotlivých ustanovení stavebního zákona a jeho prováděcí vyhlášky. Těmito právními předpisy je i určeno, které fáze pořizování územně plánovací dokumentace schvaluje zastupitelstvo obce. Stavební zákon, případně prováděcí vyhláška, tedy stanoví úkoly

prováděné jak pořizovatelem, tak zastupitelstvem obce, a proto z těchto důvodů není nutné uzavírat „dohodu o pořízení územně plánovací dokumentace nebo územně plánovacího podkladu“. Vzhledem k tomu, že předmětnou „dohodu“ uzavírají dvě strany, je vždy věcí těchto dvou stran, jaké obsahové náležitosti bude mít „dohoda“ mezi nimi uzavřená.

V případě, že obecní úřad obce s rozšířenou působností a obec, která žádá o pořízení územního plánu, regulačního plánu nebo územně plánovacího podkladu, budou chtít uzavřít dohodu o jejich pořízení z jiných důvodů (např. úprava financování), je vhodné konzultovat obsah předmětné „dohody“ s příslušným odborníkem na tyto otázky.

Posuzování jednotlivých dohod ze shora uvedených hledisek však nespadá do působnosti ústředního orgánu státní správy na úseku územního plánování, tzn. do působnosti Ministerstva pro místní rozvoj.

Hrazení nákladů spojených s pořízením ÚPD a ÚPP dle § 19 stavebního zákona

Dle ustanovení § 19 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, hradí náklady spojené s pořízením územně plánovací dokumentace a územně plánovacích podkladů orgán územního plánování, který je pořizuje, nebo obec, na jejíž žádost jsou pořizovány.

Orgán územního plánování může požadovat částečnou nebo úplnou úhradu nákladů na pořízení územně plánovacích podkladů nebo územně plánovací dokumentace od fyzických nebo právnických osob, jejichž výhradní potřebou bylo pořízení vyvoláno.

Podle ustanovení § 12 stavebního zákona je jedním z orgánů územního plánování obec, která, jak vyplývá z § 13 stavebního zákona, pořizuje územní plán obce, regulační plány a územně plánovací podklady v přenesené působnosti. V tomto případě si veškeré náklady spojené s pořízením územně plánovací dokumentace a územně plánovacích podkladů hradí sama tato obec.

V případě, že obec sama není schopna zajistit výkon této své pravomoci, tzn. pořízení územně plánovací dokumentace nebo územně plánovacího podkladu, pořídí podle § 14 stavebního zákona na základě její žádosti územní plán obce, regulační plán nebo územně plánovací podklad obecní úřad obce s rozšířenou působností.

Ustanovení § 14 stavebního zákona výslovně nestanoví, zda obecní úřad obce s rozšířenou působností pořizuje územně plánovací dokumentaci a územně plánovací podklady na žádost obce v přenesené působnosti. Jelikož však podle § 13 stavebního zákona patří, jak již bylo shora uvedeno, pořizování územně plánovací dokumentace a územně plánovacích podkladů do přenesené působnosti, lze dovést, že pokud tuto činnost provádí obecní úřad obce s rozšířenou působností, pak ji vykonává též v přenesené působnosti a lze na ni aplikovat ustanovení § 62 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. V souladu s tímto ustanovením obdrží obec ze státního rozpočtu příspěvek na plnění úkolů v přenesené působnosti. Jedná se však pouze o příspěvek a nikoliv o náhradu veškerých výdajů, které obcím při plnění úkolů na úseku státní správy vzniknou.

Ve státním rozpočtu na konkrétní kalendářní rok je obsažen finanční vztah k rozpočtům obcí s rozšířenou působností. Pro rok 2003 je příspěvek na výkon státní správy uveden v příloze č. 8 zákona č. 579/2002 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2003. Výše příspěvku na výkon státní správy pro jednotlivé obce se pro rok 2003 stanoví podle postupu uvedeného v části A přílohy č. 9 zákona č. 579/2002 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2003. I když použití příspěvku na výkon přenesené působnosti není blíže specifikováno, resp. konkrétně účelově určeno, jde jednoznačně o financování výkonu státní správy v přenesené působnosti, a proto může být tento příspěvek použit i na financování nákladů spojených s pořízením

územně plánovací dokumentace (např. doručování písemností, zajištění mapových podkladů apod.). Dle sdělení Ministerstva financí příspěvek na výkon státní správy v přenesené působnosti vykonávaný obcemi s rozšířenou působností byl ve státním rozpočtu na rok 2003 koncipován v návaznosti na výkon státní správy zajišťované okresními úřady v roce 2002, který přešel na obce s rozšířenou působností.

Závěrem lze tedy shrnout, že je na rozhodnutí samotné obce, zda dojde k závěru, že pro její další rozvoj je vhodné a současně i nutné pořídit si územní plán obce, regulační plán anebo územně plánovací podklad. Obec, jako samosprávný celek, by měla vždy při svém rozhodování o pořízení územního plánu obce zvažovat všechny souvislosti, jelikož územní plán obce je určen k soustavnému zhodnocování území a ke zvyšování jeho celkového užítku.

Na podkladě územně plánovací dokumentace obec řeší vzájemné souvislosti sítí technické infrastruktury, v neposlední řadě je ÚPD podkladem pro rozhodování o použití veřejných financí a současně umožňuje koordinovat i novou výstavbu. S rozhodnutím o pořízení územního plánu obce souvisí i zvažování dostupných finančních prostředků obce. Obec by měla s ohledem na shora uvedené především hradit náklady spojené se zpracováním územního plánu obce projektantem, tedy osobou oprávněnou k výkonu vybraných činností ve výstavbě ve smyslu ustanovení § 46a a § 46b stavebního zákona. Pokud jde o další náklady spojené s pořízením dokumentace (např. doručování písemností, zajištění mapových podkladů apod.), které bude vykonávat obecní úřad obce s rozšířenou působností, dle názoru Ministerstva pro místní rozvoj by měly být hrazeny z příspěvku, který tento obecní úřad dostává na plnění úkolů v přenesené působnosti.

Vyhláška MMR č. 135/2001 Sb., o územně plánovacích podkladech a územně plánovací dokumentaci, ve znění vyhlášky č. 570/2002 Sb. doznala pouze nepatrných změn.

Pozměněna jsou ustanovení, která se týkají záplavových území, dříve nazývaných území zátopová, a též ustanovení o okresních úřadech, které působily do 31. 12. 2002 a jejichž úkoly převzaly obecní úřady obcí s rozšířenou působností.

Postavení Ministerstva pro místní rozvoj v procesu pořizování územně plánovací dokumentace obcí

Na Odbor územního plánování Ministerstva pro místní rozvoj se, přes několikaleté úsilí o nápravu, neustále obracejí obce, pořizující územní plány a jejich změny se žádostmi o vyjádření k těmto dokumentům. Proto zde znovu publikujeme naše stanovisko k této problematice.

Ministerstvo pro místní rozvoj není dotčeným orgánem státní správy a nevykonává ani funkci nadřízeného orgánu územního plánování při pořizování územně plánovací dokumentace v případě obcí. Proto se Ministerstvo pro místní rozvoj v jednotlivých fázích jejího zpracovávání neobesílá. Odbor územního plánování Ministerstva pro místní rozvoj, jako ústřední orgán státní správy, vykonává především metodickou činnost na úseku územního plánování.

Postavení nadřízeného orgánu územního plánování v případě pořizování územního plánu obcí vykonává, jak vyplývá z ustanovení § 14 odst. 2 písm. a) zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, příslušný krajský úřad. Z tohoto jeho postavení pro něj vyplývají i jednotlivé povinnosti vymezené stavebním zákonem a podrobněji specifikované ve vyhlášce č. 135/2001 Sb., o územně plánovacích podkladech a územně plánovací dokumentaci, ve znění vyhl. č. 570/2002 Sb.

V této souvislosti upozorňujeme na článek „Postavení Ministerstva pro místní rozvoj v procesu pořizování územně plánovací dokumentace“, který byl uveřejněn v příloze Pořizovatelská praxe časopisu Urbanismus a územní rozvoj v č. 2/2001 a který se touto problematikou zabývá.

Podávání informací o změnách územního plánu občanským sdružením

Řada dotazů, které přicházejí na Odbor územního plánování, se týká poskytování informací o procesu pořizování územně plánovací dokumentace veřejnosti. K této problematice uvádíme:

Zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, upravuje postup při pořizování územně plánovací dokumentace včetně účasti veřejnosti, dotčených orgánů státní správy i nadřízeného orgánu

územního plánování v tomto procesu. Z příslušných ustanovení stavebního zákona lze dovodit mj. následující:

- místo a den projednávání návrhu zadání územně plánovací dokumentace oznamuje pořizovatel **veřejnou vyhláškou** (§ 20 odst. 2 stavebního zákona),
- místo a dobu konání veřejného jednání, na kterém se projednává koncept řešení územně plánovací dokumentace, oznámí pořizovatel **veřejnou vyhláškou** (§ 21 odst. 2 stavebního zákona),
- dotčené orgány státní správy a nadřízený orgán územního plánování vyrozumí pořizovatel o veřejném jednání, na kterém se projednává koncept řešení územně plánovací dokumentace, **jednotlivě** (§ 21 odst. 2 stavebního zákona),
- ustanovení o zveřejnění projednávání návrhu zadání a konceptu řešení územně plánovací dokumentace se přiměřeně vztahuje na pořizování změn územně plánovací dokumentace (§ 31 odst. 2 stavebního zákona).

Stavební zákon tedy jednoznačně stanoví, kterým orgánům se konkrétní kroky v procesu pořizování územně plánovací dokumentace oznamují jednotlivě. Občanská sdružení podle § 70 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny mezi ně nepatří.

Uvedené ustanovení opravňuje občanská sdružení, jejichž hlavním posláním je ochrana přírody a krajiny, „požadovat u příslušných orgánů státní správy, aby byla předem informována o všech zamýšlených zásadách a zahajovaných správních řízeních, při nichž mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny chráněné podle tohoto zákona“. Na rozdíl od některých jiných „zamýšlených zásahů“ a „zahajovaných správních řízení“ je proces pořizování územně plánovací dokumentace veřejný, tzn. veřejnosti přístupný, a rovněž projednávání jednotlivých kroků je veřejnosti předem oznamováno. Občanská sdružení podle § 70 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny jsou o projednávání návrhu zadání a konceptu územně plánovací dokumentace a jejich změn informována, stejně jako ostatní veřejnost (včetně vlastníků pozemků a staveb v dotčeném území), veřejnou vyhláškou.

Z příslušných ustanovení stavebního zákona lze dovodit, že úprava v něm obsažená plně vyhovuje požadavku na poskytování informací občanským sdružením podle § 70 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny. Z žádného právního předpisu přitom nevyplývá povinnost orgánů územního plánování občanským sdružením jednotlivě písemně oznamovat projednává-

ní návrhů zadání, konceptů řešení a změn územně plánovací dokumentace. Občanskému sdružení ve smyslu § 70 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny tedy není třeba jednotlivě písemně oznamovat projednávání návrhů zadání a konceptů řešení územně plánovací dokumentace ani jejich změn. Jiná interpretace uvedených právních předpisů by zakládala neodůvodněnou nerovnost mezi členy takového občanského sdružení a ostatní veřejností (včetně vlastníků dotčených požadavků a staveb).

Možnost pořizování územně plánovací dokumentace soukromými subjekty

Odboru územního plánování MMR byl položen dotaz, zda soukromá firma může zastoupit obec ve věci možnosti a náležitosti zastoupení při pořizování územně plánovací dokumentace. K tomuto sdělujeme:

Pořizování územně plánovací dokumentace je výkonem státní správy, který obcím svěřuje zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, a to v § 13. Tento výkon státní správy lze převést vždy pouze zákonem a v rozsahu daném zákonem – stavebním (§ 14), popř. zákonem o obecním řízení (§ 63). Z příslušných ustanovení těchto zákonů vyplývá, že soukromé subjekty nemohou obec při pořizování územně plánovací dokumentace zastupovat. Není tím však vyloučena možnost poskytovat jí v jednotlivých úkonech odbornou pomoc na základě smluvních vztahů.

Žádost o sdělení stanoviska ve věci platnosti územního plánu zóny města

Odboru územního plánování Ministerstva pro místní rozvoj byla doručena žádost o stanovisko ve věci platnosti územního plánu zóny města. V této věci sdělujeme:

Uváděný územní plán zóny města byl schválen na dobu neurčitou. Po nabytí účinnosti zákona č. 83/1998 Sb., který novelizoval zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, byly územní plány zóny nahrazeny regulačními plány. Územní plán zóny zůstal v platnosti i po shora uvedené novele tak, jak byl schválen v roce 1996.

Podle ustanovení § 30 stavebního zákona má orgán územního plánování, který je příslušný k pořizování územně plánovací dokumentace, soustavně sledovat, zda se nezměnily podmínky, na základě kterých byla územně plánovací dokumentace schválena. Dojde-li

ke změně těchto podmínek, orgán územního plánování pořídí změnu územně plánovací dokumentace. Pořizovatel územně plánovací dokumentace přitom musí sledovat i to, zda jsou v souladu jednotlivé druhy územně plánovací dokumentace, ty totiž nemohou být ve vzájemném rozporu. Proto má podle ustanovení § 30 stavebního zákona orgán územního plánování povinnost uvést vždy do souladu regulační plán s následně schváleným územním plánem obce. Do té doby nelze rozhodovat podle těch částí navazující územně plánovací dokumentace (územního plánu zóny), které jsou v rozporu s následně schválenou územně plánovací dokumentací (územním plánem města Příbrami). Uvedení do souladu může být provedeno dvojím způsobem. Pokud se nesoulad týká závazné části územně plánovací dokumentace, pořídí příslušný orgán územního plánování její změnu.

V případě, že se změna týká jen směrné části navazující územně plánovací dokumentace, sám rozhodne o její úpravě.

V případě, že územní plán zóny již celkově neodpovídá dnešním potřebám, není žádoucí pořizovat jeho změnu, ale je vhodné nahradit jej novým regulačním plánem.

Stanovisko k dotazu ve věci součinnosti krajských úřadů s Pozemkovým fondem ČR

K dotazu ve věci součinnosti krajských úřadů s Pozemkovým fondem ČR zaujal Odbor územního plánování následující stanovisko.

Pozemkový fond ČR, jako gestor provádění zákona č. 95/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, se již v minulosti obrátil na Ministerstvo pro místní rozvoj se žádostí o zabezpečení součinnosti krajů při převodu pozemků z vlastnictví státu do vlastnictví obcí. Ministerstvo pro místní rozvoj Pozemkovému fondu přislíbilo informovat kraje o předmětu žádosti a současně tomuto úřadu doporučilo, aby se sám na jednotlivé kraje obrátil s žádostí o součinnost v této věci. Žadatelé o převod pozemků jsou podle výše uvedeného zákona obce, které rovněž poskytují podklady potřebné pro realizaci těchto převodů. Nezbytné informace by Pozemkový fond měl požadovat především po obcích, které vykonávají působnost orgánů územního plánování a schvalují územní plány a regulační plány. Podle zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, vykonávají krajské úřady mj. též působnost nadřízeného orgánu územního plánování. Součástí výkonu této působnosti je rovněž poskytování metodické pomoci obcím na úseku územního plánování. Podle § 67 odst. 1 písm. c) zákona o krajích (krajské zřízení), ve

znění pozdějších předpisů, poskytuje krajský úřad odbornou a metodickou pomoc obcím, což se vztahuje i na interpretaci a aplikaci předpisů na úseku územního plánování (stavebního zákona a vyhlášky o územně plánovacích podkladech a územně plánovací dokumentaci) i regulativů obsažených v územně plánovací dokumentaci (též za účelem převodu pozemků podle zákona č. 95/1999 Sb.). Pozemkový fond, chce-li zabránit prodeji pozemků pro veřejné účely, se bez součinnosti nadřízených orgánů územního plánování neobejde. Právní předpisy na úseku územního plánování krajům výslovně neukládají povinnost poskytovat Pozemkovému fondu ČR informace týkající se územně plánovací činnosti obcí nezbytné pro převod pozemků do vlastnictví obcí. Kraj jako nadřízený orgán územního plánování by však měl obce vést k tomu, aby v územních plánech obcí a regulačních plánech důsledně dodržovaly právní předpisy (nejen) na úseku územního plánování, zejména ve věci vymezení veřejně prospěšných staveb a přesného formulování regulativů v této územně plánovací dokumentaci. Doporučujeme, aby krajské úřady v této věci postupovaly v součinnosti s Pozemkovým fondem a v případě pochybností zaujaly, v rámci metodické pomoci poskytované obcím, stanovisko ke sporným případům. Je zřejmé, že metodickou pomocí poskytovanou obcím lze, ve vzájemné součinnosti Pozemkového fondu a krajů, nalézt optimální řešení a vytvořit podmínky pro bezproblémové naplňování zákona č. 95/1999 Sb.

Pořizování územního plánu obce dle § 14 odst. 1 stavebního zákona

Odbor územního plánování obdržel dotaz ve věci pořizování územního plánu obce ve smyslu § 14 odst. 1 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Dle tohoto ustanovení stavebního zákona pořizuje na žádost obce územní plán obce, regulační plán a územně plánovací podklady obecní úřad obce s rozšířenou působností. K žádosti o pořízení přistupuje obec v případě, že sama není z objektivních důvodů schopna tu-

to činnost vykonávat. Obecní úřad obce s rozšířenou působností se tak stává pořizovatelem (ne pouhým poskytovatelem metodické pomoci) a nese plnou odpovědnost za pořízení územně plánovací dokumentace. Obec (zastupitelstvo obce) pak v tomto případě vystupuje pouze jako schvalující orgán jednotlivých fází v procesu pořizování územně plánovací dokumentace.

Povinnosti pořizovatele vyplývají z jednotlivých ustanovení stavebního zákona a jeho prováděcí vyhlášky č. 135/2001 Sb., o územně plánovacích podkladech a územně plánovací dokumentaci, ve znění vyhlášky č. 570/2002 Sb. Těmito právními předpisy je určeno, které fáze pořizování územně plánovací dokumentace schvaluje zastupitelstvo obce. Z toho vyplývá, že stavební zákon přesně stanoví povinnosti pořizovatele i zastupitelstva obce a proto se pořizování územně plánovací dokumentace obecním úřadem obce s rozšířenou působností veřejnoprávní smlouva neuzavírá. Podle ustanovení § 19 stavebního zákona hradí náklady spojené s pořízením územně plánovací dokumentace a územně plánovacích podkladů orgán územního plánování, který je pořizuje, nebo obec, na jejíž žádost jsou pořizovány. Dle stanoviska Odboru územního plánování obec, na jejíž žádost je územně plánovací dokumentace nebo územně plánovací podklad pořizován, hradí vždy náklady spojené se zpracováním dokumentace projektantem. Pokud jde o další náklady spojené s pořízením územně plánovací dokumentace nebo územně plánovacího podkladu, např. doručování písemností, zajištění mapových podkladů, plat úředníka apod., pak tyto by měly být hrazeny z příspěvku, který obecní úřady obcí s rozšířenou působností dostávají na plnění úkolů v přenesené působnosti. Jak dále vyplývá z ustanovení § 19 stavebního zákona, může orgán územního plánování požadovat částečnou nebo úplnou úhradu nákladů na pořízení dokumentace nebo územně plánovacího podkladu od fyzických nebo právnických osob, jejichž výhradní potřebou bylo pořízení vyvoláno.

Sdělení Odboru územního plánování MMR jsou stále platná, neboť jednotlivá ustanovení zákonů, jež jsou použita, se doposud nezměnila.

Metodický pokyn Odboru ochrany ovzduší Ministerstva životního prostředí pro zajištění naplňování povinností a kompetencí vyplývajících z § 17 odst. 1 písm. a) a § 43 písm. 1) zákona č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů.

V zájmu jednotné interpretace a aplikace ustanovení § 17 odst. 1 písm. a) zákona č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů, uveřejňujeme následující metodický pokyn Odboru ochrany ovzduší Ministerstva životního prostředí. Metodický pokyn se vztahuje k postupu orgánů ochrany ovzduší při uplatňování jejich stanovisek v průběhu pořizování územně plánovací dokumentace. Obsah metodického pokynu byl dohodnut s Odborem územního plánování Ministerstva pro místní rozvoj.

1. Právní východiska

Podle § 17 odst. 1 písm. a) zákona č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů, vydává Ministerstvo životního prostředí na základě územního principu prostřednictvím odborů výkonů státní správy I až IX (dále jen „OVSS“) stanovisko k územně plánovací dokumentaci (dále jen „ÚPD“) v průběhu jejího pořizování podle zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů. Stanovisko obsahuje podmínky ochrany ovzduší. Obsah stanoviska směřuje k plnění cílů zákona č. 50/1976 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Dle jeho § 1 územní plánování řeší funkční využití území, stanoví zásady jeho organizace a věcně a časově koordinuje výstavbu a jiné činnosti ovlivňující rozvoj území. Tím vytváří předpoklady k zabezpečení trvalého souladu přírodních, civilizačních a kulturních hodnot v území, zejména se zřetelem na péči o životní prostředí a ochranu jeho hlavních složek – půdy, vody a ovzduší.

2. Postup zpracování a forma stanoviska

2.1. Postup zpracování stanoviska:

Pořizovaná ÚPD je ve fázích zadání, konceptu řešení, souborného stanoviska a návrhu projednávána s dotčenými orgány státní správy, územními samosprávami a veřejností a nakonec podle příslušného druhu ÚPD schvalována zastupitelstvem obce, zastupitelstvem kraje, Ministerstvem obrany (u vojenských újez-

dů) a výjimečně vládou (územní plány velkých územních celků zahrnující území více krajů). Dotčené orgány státní správy se vyjadřují do 30 dnů od obdržení zadání nebo od veřejného projednání konceptu řešení a do 15 dnů od posledního dne vystavení návrhu ÚPD; ke stanoviskům podaným po lhůtě se nepřihlíží. Obsah ÚPD musí být s těmi dotčenými orgány státní správy, které se vyjádřily ve stanovené lhůtě, dohodnut. Pokud OVSS uplatní stanovisko k zadání, ke konceptu řešení nebo návrhu včas a jeho požadavky jsou relevantní z hlediska úkolů územního plánování, je pořizovatel povinen obsah zadání, souborného stanoviska ke konceptu řešení a návrh ÚPD s ním dohodnout.

Na projednání ÚPD se nevztahují lhůty podle správního řádu (zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů), ale lhůty ze zákona č. 50/1976 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

2.2. Forma stanoviska:

- Identifikační údaje úřadu, který stanovisko vydal (název, sídlo, útvar...).
- Č.j., datum, místo.
- Věc.
- Úvod – historie žádosti, citace dokumentu.
- Citace zákona č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů, podle kterého je vydáváno – zpracováno – předkládáno – etc. stanovisko = uvedení zákonného zmocnění.
- Výrok stanoviska – s předloženým zadáním – konceptem řešení ÚPD – návrhem nebo změnami ÚPD (případně s urbanistickou studií, územní prognózou, jsou-li použity ve smyslu § 21 odst. 5 zákona č. 50/1976 Sb., ve znění pozdějších předpisů) orgán souhlasí, souhlasí za těchto podmínek nebo nesouhlasí (a co konkrétně uplatňuje, požaduje k vyřešení, atd.).
- Součástí výroku stanoviska jsou podmínky ochrany ovzduší podle § 17 odst. 1 zákona č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů.
- Odůvodnění výroku stanoviska s odkazy na příslušné právní předpisy (možno vyjmenovat v příloze) a po datu 1. 1. 2003 také na programy snižování emisí a programy ke zlepšení kvality ovzduší.

3. Věcná náplň stanoviska podle § 17 odst. 1 písm. a) zákona č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů

Obecně:

Věcná náplň stanoviska musí zajistit, aby zpracovávaná ÚPD byla v souladu s programy snižování emisí (národní, krajské, místní) a programy ke zlepšení kvality ovzduší (krajské, místní). ÚPD musí být řešena tak, aby v místech, kde je kvalita ovzduší vyhovující imisním limitům, nebyly v dalším řízení vytvářeny předpoklady k jejímu zhoršení nad přípustnou míru. V místech, kde jsou imisní limity překračovány (včetně limitů pro ekosystémy, nalézají-li se v řešeném území zóny pro ochranu ekosystémů a vegetace dle nařízení vlády č. 350/2002 Sb.), je třeba vytvářet předpoklady pro zlepšení kvality ovzduší. Tento požadavek platí pro zpracování konceptu řešení ÚPD a posléze i jejího návrhu. Emise ze zdrojů znečišťování ovzduší, které budou umístěny v území (např. z „průmyslové zóny“, včetně dopravy a dopravních staveb) nesmí způsobit překročení krajských emisních stropů a imisních limitů.

3.1. Věcná náplň stanoviska k „zadání“ ÚPD:

Podle území, pro které bude ÚPD zpracovávána a podle charakteru této ÚPD, budou ve stanovisku stanoveny cíle a požadavky, které musí být v ÚPD řešeny.

3.2. Věcná náplň stanoviska ke „konceptu řešení“ ÚPD (též k územní prognóze nebo urbanistické studii, jsou-li použity ve smyslu § 21 odst. 5 zákona č. 50/1976 Sb., ve znění pozdějších předpisů):

Ve fázi konceptu řešení ÚPD musí být řešeny vztahy v území, kde jsou a budou umístěny zdroje a území, kde žijí lidé, nebo se provozuje rekreace, nebo se vyskytují zóny na ochranu ekosystémů a vegetace.

Orgán vydávající stanovisko provede kontrolu návrhu souborného stanoviska ke konceptu řešení ÚPD a nebude-li respektováno jeho stanovisko ke konceptu řešení nebo požadavky vyplývající ze zadání ÚPD, uplatní výhrady ve svém stanovisku.

3.3. Věcná náplň stanoviska k „návrhu“ ÚPD:

Návrh ÚPD obsahuje regulativy, včetně limitů využití území při zohlednění cíle ochrany kvality ovzduší. ÚPD musí, přiměřeně svému dru-

hu a v souladu s předpisy stavebního práva, zohledňovat programy ke zlepšení kvality ovzduší a programy snižování emisí.

Dále může obsahovat návrhy těch opatření na ochranu ovzduší, které jsou slučitelné s obsahem posuzované ÚPD.

3.4. Věcná náplň stanoviska ke změnám ÚPD:

Změny by měly být posuzovány individuálně v závislosti na charakteru a rozsahu změny.

Sdělení Odboru ochrany ovzduší Ministerstva životního prostředí orgánům územního plánování ve smyslu § 12 písm. a) zákona č. 50/1976 Sb. o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů.

Na základě novelizace organizačního řádu MŽP sdělujeme, že stanoviska k územně plánovací dokumentaci podle zákona č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů, ve znění zákona č. 521/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a o omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů a zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů, nevydává Odbor ochrany ovzduší MŽP, ale místně příslušný odbor výkonu státní správy MŽP. Z výše uvedeného důvodu žádáme orgány územního plánování ve smyslu § 12 písm. a) zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů, aby oznámení o projednávání územně plánovací dokumentace zasílaly přímo na místně příslušný odbor výkonu státní správy MŽP.

Jelikož se ustanovení paragrafů u zákonů, o něž se Metodický pokyn opírá, nezměnila, je stále aktuální. Poznamenejme však k § 17 odst. 1 písm. a) zákona č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů (zákon o ochraně ovzduší), že zákonem č. 186/2006 Sb., o změně některých zákonů souvisejících s přijetím stavebního zákona a zákona o vyvlastnění, bylo rozšířeno jeho znění a to tak, že příslušný orgán ochrany ovzduší vydává stanoviska nejen k územně plánovací dokumentaci v průběhu jejího pořizování, ale rovněž i k politice územního rozvoje. Ke zmínce o správním řádu, jež se objevuje v textu, připomeňme, že od 1. ledna 2006 platí nový správní řád, totiž zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění zákona č. 413/2005 Sb.

Postavení dotčených orgánů státní správy

K častým dotazům, týkajícím se dotčených orgánů státní správy, uvádíme:

Při pořizování územně plánovací dokumentace, při územním a stavebním řízení poskytuje zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, dotčeným orgánům státní správy výsadní postavení oproti ostatním účastníkům. Podle § 126 stavebního zákona jsou dotčené orgány státní správy definovány jako orgány státní správy, které hájí zájmy chráněné zvláštními předpisy. V odkazu pod čarou je pak uveden příkladný výčet těch právních předpisů, na základě kterých příslušné dotčené orgány státní správy hájí své zájmy. Okruh právních předpisů, které vymezují ochranu veřejných zájmů, se neustále vyvíjí, a proto je nutné sledovat, které dotčené orgány státní správy budou do tohoto okruhu zahrnuty.

K lepší orientaci v této problematice slouží průběžně aktualizovaná publikace „Dotčené orgány státní správy v procesu územního plánování a územního řízení“, kterou vydal Ústav územního rozvoje v Brně, řízený Ministerstvem pro místní rozvoj. Tato publikace, průběžně aktualizovaná, je přístupná i na internetových stránkách ÚÚR Brno (www.uur.cz).

Postup řešení problémů při pořizování územně plánovací dokumentace

Odboru územního plánování MMR jsou opakovaně adresovány žádosti obcí o řešení konkrétních problémů při pořizování územních plánů obcí, k jejichž řešení ministerstvo není kompetentní. Na vysvětlenou uvádíme:

Ministerstvu pro místní rozvoj jako ústřednímu orgánu státní správy na úseku územního plánování nepřísluší výkon dozoru nad územně plánovací činností jednotlivých měst a obcí. Krajský úřad vykonává podle § 14 odst. 2 písm. a) zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, působnost nadřízeného orgánu územního plánování pro obce. Navíc, k řešení jednotlivých případů je nezbytná podrobná znalost územně plánovací dokumentace i konkrétních podmínek v území. Z tohoto důvodu obcím, které ministerstvo žádají o řešení, doporučujeme postupovat v součinnosti s příslušným nadřízeným orgánem – tedy krajem a tam, kde je to možné, přikládáme stanovisko Ministerstva pro místní rozvoj v obecné rovině.

Doklad odborné způsobilosti

Odbor územního plánování MMR byl dotázán na platnost příloh průkazu zvláštní způsobilosti pro projektovou činnost ve výstavbě, konkrétně na platnost „osvědčení o odborné způsobilosti k projektování územních systémů ekologické stability“ a „potvrzení o vykonané zkoušce odborné způsobilosti k projektování územních systémů ekologické stability“, která byla vydávána Oponentní radou Ministerstva životního prostředí a Ministerstva hospodářství. K tomuto dotazu uvádíme:

Uvedené úřední listiny neobsahují žádné časové omezení své platnosti. Jsou však přílohou k průkazu zvláštní způsobilosti pro projektovou činnost ve výstavbě, který byl vydáván podle právních předpisů platných do roku 1993. Platnost těchto průkazů upravuje § 34 zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů. Citované ustanovení zní: „Osoby, kterým bylo uděleno oprávnění k projektové činnosti nebo osvědčení zvláštní způsobilosti k výkonu činnosti ve výstavbě podle dosavadních předpisů, mohou vykonávat vybrané činnosti.“ Toto ustanovení tedy zatím opravňuje držitele průkazů zvláštní způsobilosti pro projektovou činnost ve výstavbě k vykonávání vybraných činností. Spolu s průkazy zůstávají v platnosti i jejich výše uvedené přílohy, jejichž platnost je předmětem tohoto dotazu. Ve Sbírce zákonů, částka 79, byl uveřejněn zákon č. 224/2003 Sb., kterým se mění zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon stanoví, že platnost průkazů zvláštní způsobilosti pro projektovou činnost ve výstavbě zaniká uplynutím 12 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona – tedy k 1. lednu 2005.

Žádost o informace k metodickému návodu na užívání ÚTP

Ministerstvo pro místní rozvoj obdrželo žádost o informace ve věci možnosti využití konkrétních pozemků v k. ú. obce. Ze žádosti vyplývá, že v průběhu projednání změn územního plánu obce uplatnilo Ministerstvo životního prostředí (dále MŽP) požadavek

na vyloučení možné zástavby na dotčených pozemcích z titulu zajištění průchodnosti území pro nadregionální biokoridor KX. Dále byl zmíněn fakt, že průchodnost území je již znemožněna existující městskou skládkou a byl položen dotaz na právní podklad uvedeného požadavku MŽP. K tomuto uvádíme:

Vedle právních podkladů uvedeného požadavku MŽP (vyhláška č. 29/1998 Sb. a vyhláška č. 395/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů) je v daném případě relevantním podkladem také zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 135/2001 Sb., o územně plánovacích podkladech a územně plánovací dokumentaci, ve znění vyhlášky č. 570/2002 Sb.

Zákon o ochraně přírody a krajiny územní systém ekologické stability, jehož je předmětný biokoridor KX součástí, stanoví [§ 3 písm. a)], že jeho vytváření je veřejným zájmem (§ 4 odst. 1) a světuje jej do působnosti orgánů územního plánování a orgánů ochrany přírody [§ 4 odst. 1 a § 79 odst. 3. písm. a)]. Cílem zpracování územního plánu obce je podle stavebního zákona řešit funkční využití území (§ 10 odst. 1), což znamená vymezit plochy pro zajišťování veřejných zájmů a pro realizaci oprávněných činností v území, a to tak, aby byly minimalizovány jejich negativní vlivy a jejich uspořádání optimalizováno (srov. § 1). Povinnou součástí územně plánovací dokumentace je vymezení ploch územního systému ekologické stability [§ 143 odst. 1 písm. a) stavebního zákona a § 18 a přílohy vyhlášky č. 135/2001 Sb., ve znění vyhlášky č. 570/2002 Sb.]. V případě nadregionálního biokoridoru se tak děje na základě územně plánovacího podkladu „Regionální a nadregionální ÚSES ČR“, který vydalo Ministerstvo pro místní rozvoj a MŽP v roce 1997, a na základě „Návodů na užívání územně technického podkladu Regionální a nadregionální ÚSES ČR“. Konkrétní řešení v území pak vychází také z požadavků dotčených správních úřadů, orgánů územního plánování a výsledků projednání s veřejností. Cílem je funkční a zároveň nejméně konfliktní zajištění ploch pro nadregionální biokoridor.

Ke sdělení, že průchodnost území pro předmětný biokoridor nelze zajistit, neboť městská skládka vytváří v jeho trase překážku, podotýkáme: Pokud nelze pro biokoridor v současnosti zajistit funkční plochy v celém jeho průběhu, není to důvodem pro nenaplnění požadavku právních předpisů na rezervování ploch pro budoucí realizaci biokoridoru v nezbytném minimálním rozsahu. Současně podotýkáme, že městská sklád-

ka je zařízení dočasného charakteru a bude v souladu se zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech, a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, rekultivována [§ 21 odst. 1 písm. b) tohoto zákona].

Územní plán obce

Na základě dotazů občanů, které Odbor územního plánování MMR obdržel, byl vypracován následující text obsahující základní informace o územních plánech obcí.

V souladu s ustanovením § 10 odst. 1 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, se územní plán obce zpracovává pro celé území obce. Zahnuje celé správní území obce, a proto jsou do něho začleněny všechny plochy (v konečném důsledku všechny pozemky), které se na daném území nacházejí. Územní plán obce člení své správní území na plochy s rozdílným funkčním využitím. Účelem schválené územně plánovací dokumentace, tzn. i schváleného územního plánu obce, je stanovit na poměrně dlouhou dobu obecně závazná pravidla pro rozhodování veřejné správy a vytvořit tak pro dané území stav právní jistoty o možnostech a podmínkách přijatelných změn v území, které byly dohodnuty v procesu pořizování územně plánovací dokumentace. V celém procesu pořizování územně plánovací dokumentace mohou nejen vlastníci pozemků a staveb, jejichž práva mohou být dotčena řešením územně plánovací dokumentace, podávat k projednávané územně plánovací dokumentaci své námítky, ale i ostatní veřejnost může do tohoto procesu zasahovat s tím, že podává své námítky a připomínky.

Schválená územně plánovací dokumentace je vyhlášena obecně závaznou vyhláškou obce, která stanovuje základní zásady uspořádání území a limity jeho využití, vyjádřené v regulativech, které musí být respektovány v rozhodování o území všech správních úřadů, tj. i stavebního úřadu při vydávání územního rozhodnutí a v návaznosti na to i stavebního povolení. Jak vyplývá z ustanovení § 29 odst. 3 stavebního zákona, je závazná část územně plánovací dokumentace závazným podkladem pro rozhodování v území. Podle ustanovení § 37 odst. 1 stavebního zákona je územně plánovací dokumentace podkladem pro vydání územního rozhodnutí. Z uvedeného tedy vyplývá, že stavební úřad je územně plánovací dokumentací vázán a nemůže vydat územní rozhodnutí, které by s ním bylo v rozporu.

Stanovení funkčního využití ploch v územních plánech obcí

Na základě konkrétního dotazu, týkajícího se funkčního využití území, vypracoval Odbor územního plánování MMR následující metodické doporučení.

Pořizování územně plánovací dokumentace je výkonem státní správy, který byl zákonem č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, svěřen do přenesené působnosti obcí a krajů.

Principy vázanosti státní moci zákonem jsou vyjádřeny v čl. 2 odst. 3 Ústavy (a obdobně i Listinou základních práv a svobod – čl. 2 odst. 2) takto:

„(3) Státní moc...lze uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.“

Podle stavebního zákona územní plán obce mimo jiné stanoví urbanistickou koncepci, řeší přípustné, nepřípustné, případně podmíněné funkční využití ploch. Stavební zákon ani prováděcí vyhláška (vyhláška č. 135/2001 Sb., o územně plánovacích podkladech a územně plánovací dokumentaci, ve znění vyhlášky č. 570/2002 Sb.) podrobnější kategorizaci přípustného, nepřípustného nebo podmíněného funkčního využití ploch neupravují.

Projektanti i pořizovatelé územně plánovací dokumentace se při zpracování a pořizování územně plánovací dokumentace řídí stavebním zákonem a musí vycházet z dělení funkčního využití ploch na přípustné, nepřípustné, popř. podmíněné. Při interpretaci ustanovení § 10 stavebního zákona je třeba vycházet z následujících zásad:

1. funkční využití ploch stanovené v územním plánu představuje základní funkční regulaci, která je určující pro zpracování navazující územně plánovací dokumentace a pro rozhodování v území,
2. územní plán svým obsahem nemá nahrazovat podrobnější regulační plán nebo územní rozhodnutí jako realizační nástroj územního plánování ani vylučovat uplatnění správního uvážení stavebním úřadem.

Skutečnost, že stavební zákon stanoví pouze kategorie přípustné, nepřípustné a podmíněné funkční využití území, nelze interpretovat tak, že právní úprava *zakládá* prostor pro ničím neomezenou kreativitu projektantů a pořizovatelů při zavádění zákonem neupravených subkategorií funkčního využití území (jedná se o výkon státní správy).

Použití subkategorií funkčního využití ploch neupravených stavebním zákonem by mělo být omezeno na nutné a odůvodněné případy. Pokud projektant nebo pořizovatel územního plánu obce tyto subkategorie zavádí, musí být nepochybné, že se jedná o subkategorie pojmů uvedených ve stavebním zákonu. Dále je třeba

si uvědomit, že regulativy stanovené v územním plánu obce musí být jednoznačné, přesné a srozumitelné tak, aby stanovily jasná kritéria pro rozhodování stavebního úřadu, zejména v územním řízení.

V případě použití pojmů neupravených ve stavebním zákonu nebo prováděcí vyhlášce je třeba tyto pojmy v územním plánu jednoznačně vydefinovat.

Používání pojmů neuvedených ve stavebním zákonu je třeba omezit na nezbytné minimum, neboť to ve svém důsledku může vést k znepřehlednění územního plánu a případně i k nepřipustnému vybočení z rámce obsahu územního plánu stanoveného stavebním zákonem a prováděcí vyhláškou.

Hranice současně zastavěného území obce

Odbor územního plánování Ministerstva pro místní rozvoj obdržel žádost o názor na otázky, které se týkají problematiky vymezení hranic současně zastavěného území obce.

Vyznačení hranic současně zastavěného území obce se provádí v souladu s definicí uvedenou v § 139a odst. 2 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů. Způsob vyznačování hranice současně zastavěného území obce však není stavebním zákonem upraven. Stavební zákon upravuje pouze vyznačování hranic současně zastavěného území obce v případě pořizování nové územně plánovací dokumentace. Podle ustanovení § 10 odst. 1 stavebního zákona se hranice současně zastavěného území obce vyznačí v územním plánu obce. Podle ustanovení § 11 odst. 1 stavebního zákona se vyznačí hranice současně zastavěného území obce v regulačním plánu a to v případě, že pro řešené území není schválen územní plán obce.

V obou případech se vyznačení této hranice provádí v souladu s definicí uvedenou v § 139a odst. 2 stavebního zákona.

Hranice současně zastavěného území obce se v souladu s přílohou č. 2 vždy vyznačí v hlavním výkresu příslušné územně plánovací dokumentace. Z výše uvedeného lze dovodit, že tuto hranici vyznačuje v územním plánu obce a v regulačním plánu projektant, tedy osoba oprávněná k výkonu vybraných činností ve výstavbě ve smyslu ustanovení § 46a a § 46b stavebního zákona.

Vymezení hranice současně zastavěného území obce může obec provést zcela nezávisle na pořizování územně plánovací dokumentace. Stavební zákon uvádí pouze definici tohoto pojmu a dále neupravuje pravomoci a působnosti k jejímu vymezení.

Pokud jde o aktualizaci hranice současně zastavěného území obce, uvádíme, že ani toto není stavebním zákonem upraveno.

Vzhledem k nezměněnému právnímu prostředí, v němž se nacházejí výše citované situace, jsou komentáře stále aktuální.

6/2003

Vysvětlení textu § 19 stavebního zákona

Odboru územního plánování MMR byl doručen dotaz, týkající se vysvětlení textu obsaženého v § 19 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, konkrétně vysvětlení termínu „od právnických nebo fyzických osob“ a termínu „jejichž výhradní potřebou“.

Podle ustanovení § 19 stavebního zákona náklady spojené s pořízením územně plánovací dokumentace a územně plánovacích podkladů hradí orgán územního plánování, který je pořizuje, nebo obec, na jejíž žádost jsou pořizovány. Orgán územního plánování však může požadovat částečnou nebo úplnou úhradu nákladů na pořízení územně plánovací dokumentace nebo územně plánovacích podkladů od fyzických nebo právnických osob, jejichž výhradní potřebou bylo pořízení vyvoláno.

V tomto ustanovení stavebního zákona nejsou fyzickými nebo právními osobami míněny pouze podnikatelské subjekty, jak to bylo upraveno v předcházejících právních úpravách. Dle současné právní úpravy může být částečná nebo úplná úhrada nákladů spojených s pořízením územně plánovací dokumentace nebo územně plánovacích podkladů požadována jak od právnických osob, tj. od osob podnikajících podle zvláštních právních předpisů, tak i od fyzických osob, kterými jsou v tomto případě myšleni občané. Stavebním zákonem však není stanovena povinnost fyzických nebo právnických osob finančně se podílet na nákladech pořízení územně plánovací dokumentace nebo územně plánovacích podkladů.

Vždy jde o dohodu mezi orgánem územního plánování a právníkou nebo fyzickou osobou, jejímž předmětem je stanovení způsobu a výše úhrady. Požadavek částečné nebo úplné úhrady nákladů souvisí v praxi právě s „výhradní potřebou“, tzn. osobním zájmem určité fyzické nebo právní osoby na pořízení územně plánovací dokumentace či její změny.

Schválení urbanistické studie jako koncepce rozvoje území

V praxi se vyskytují případy, kdy urbanistická studie je pořízena podle stavebního zákona a poté je schválena podle zákona o obcích jako koncepce rozvoje území. Současně je však vydávána za územně plánovací podklad s tím, že je pro dané území závazná. K naznačenému problému zaujal Odbor územního plánování MMR toto stanovisko:

Urbanistická studie je dle ustanovení § 3 odst. 2 písm. a) stavebního zákona jedním z územně plánovacích podkladů. Řeší územně technické, urbanistické a architektonické podmínky využití území. Podle § 3 odst. 1 stavebního zákona slouží podobně jako další druhy územně plánovacích podkladů zejména pro zpracování nebo změnu územně plánovací dokumentace, a není-li tato dokumentace zpracována, pro územní rozhodování a pro sledování vývoje a vyhodnocování stavu a možností rozvoje území.

Urbanistická studie, stejně jako ostatní územně plánovací podklady, není sama o sobě závazná. Stavební zákon nezmocňuje žádný z orgánů k jejímu schválení (schvalována je pouze územně plánovací dokumentace). Závaznost věcného řešení urbanistické studie lze dosáhnout jeho promítnutím do územního rozhodnutí nebo využitím při pořizování územního plánu obce a regulačního plánu (§ 21 odst. 6 stavebního zákona) a následném schválení této územně plánovací dokumentace.

Za územně plánovací podklady ve smyslu stavebního zákona jsou považovány pouze podklady pořizované orgány územního plánování v režimu stavebního zákona. Územně plánovací podklady (včetně urbanistické studie) mohou být v případech, kdy pro dané území není schválena územně plánovací dokumentace, podkladem pro vydání územního rozhodnutí. Stavební zákon ukládá v § 37 odst. 1 stavebnímu úřadu povinnost opatřit si v případě, že není zpracována územně plánovací dokumentace, jiné podklady v rozsahu nezbytném pro územní rozhodnutí, např. i územně plánovací podklady, ke kterým musí přihlídnout.

Na rozdíl od schválené územně plánovací dokumentace není stavební úřad povinen rozhodovat v sou-

ladu s územně plánovacími podklady, musí však vždy ve svém rozhodnutí zdůvodnit, proč rozhodl v souladu, popřípadě v rozporu s nimi.

Na základě uvedeného tedy není možné urbanistickou studii pořízenou podle stavebního zákona a poté schválenou jako koncepci rozvoje území považovat za urbanistickou studii jako územně plánovací podklad ve smyslu stavebního zákona. Ani schválená koncepce rozvoje území není závazným podkladem pro územní rozhodování, ale je jen jiným podkladem ve smyslu § 37 stavebního zákona.

Zjišťování souladu územního rozhodnutí s platnou územně plánovací dokumentací

Územní rozhodnutí zajišťuje soulad navrhovaného umístění stavby nebo jiného opatření v území se záměry a cíli územního plánování, které jsou pro konkrétní území stanovovány v územně plánovací dokumentaci, popř. v územně plánovacích podkladech, které jsou také neopominutelným podkladem pro vydání územního rozhodnutí. Územním rozhodnutím se současně zajišťuje soulad s veřejnými zájmy v území, které jsou chráněny zvláštními právními předpisy a jsou předmětem stanovisek dotčených orgánů státní správy. Nezbytnost souladu s cíli a záměry územního plánování je konstatována v § 39 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů. Z ustanovení § 37 odst. 1 stavebního zákona vyplývá, že základním a současně i závazným podkladem pro vydání územního rozhodnutí je územně plánovací dokumentace. Podkladem pro územní rozhodování je územně plánovací dokumentace schválená jako celek, tzn. její závazná i směrná část. Závaznost územně plánovací dokumentace pro rozhodování v území vyplývá i z ustanovení § 29 odst. 3 stavebního zákona. Základní zásady uspořádání území a limity jeho využití, vyjádřené v regulativech, musí být respektovány v rozhodování o území všech správních úřadů, tj. i stavebního úřadu při vydávání územního rozhodnutí a v návaznosti na to i stavebního povolení.

V případě, že by stavební úřad vydal územní rozhodnutí v rozporu s územně plánovací dokumentací, nesplnil by tak svou zákonnou povinnost, kdy dle ustanovení § 37 odst. 2 stavebního zákona musí v územním řízení přezkoumat návrh a jeho soulad s podklady uvedenými v § 37 odst. 1 stavebního zákona, přičemž mezi tyto podklady patří i územně plánovací dokumentace.

Zjistit soulad či nesoulad návrhu na vydání územního rozhodnutí s platnou územně plánovací dokumentací je vždy úkolem stavebního úřadu. Ze žádného zákonného ustanovení nelze dovodit, že by ve věci zjištění takového souladu či nesouladu vydával stanovisko příslušný orgán územního plánování. V případě potřeby si stavební úřad může vyžádat vyjádření orgánu územního plánování, ten však při vydávání stanoviska o potvrzení souladu či nesouladu návrhu na vydání územního rozhodnutí s platnou územně plánovací dokumentací nemá postavení dotčeného orgánu státní správy tak, jak je tento orgán chápán ve smyslu ustanovení § 126 stavebního zákona. Účelem tohoto ustanovení je ochrana důležitých zájmů, které jsou chráněny závaznými právními předpisy, které tvoří tzv. „právní okolí“ stavebního zákona, a chrání jednotlivé zvláštní, zejména veřejné zájmy. Tyto zvláštní zájmy hájí věcně příslušné tzv. dotčené orgány státní správy. V případě, že si stavební úřad pro své potřeby vyžádá vyjádření (stanovisko) orgánu územního plánování, není toto vyjádření pro stavební úřad závazné. V obecné rovině lze nepochybně konstatovat prospěšnost takového postupu, kdy stavební úřad ve svém uvážení vychází ze znalostí pořizovatele územně plánovací dokumentace, zejména pak v případech pochybností o jejím výkladu, kdy je nezbytné nahlédnout do dokladové části územně plánovací dokumentace a využít informace v ní obsažené. Odpovědnost za posouzení souladu s územně plánovací dokumentací, což lze dovodit z příslušných ustanovení stavebního zákona, však vždy zůstává na stavebním úřadě.

Stanoviska zde vyjádřená zůstávají nadále v platnosti vzhledem k tomu, že použitá ustanovení paragrafů příslušných zákonů nedoznala změn.

Postavení Ministerstva financí v procesu pořizování územně plánovací dokumentace

Následující příspěvek uveřejňujeme na žádost Ministerstva financí v souvislosti se vzrůstajícím množstvím územně plánovací dokumentace nesprávně zasílané na tento úřad.

V současné době žádný platný právní předpis neza-kládá kompetenci Ministerstva financí jako dotčeného

orgánu státní správy uplatňovat stanoviska v průběhu pořizování územně plánovací dokumentace. Z tohoto důvodu se Ministerstvo financí v jednotlivých fázích jejího pořizování neobesílá. Výše uvedené platí jak pro územně plánovací dokumentaci pořizovanou obcemi, tak i pro územní plány velkých územních celků pořizované kraji.

Právní situace posuzovaná v komentáři se doposud nezměnila.

2/2004

Dohoda o změně veřejnoprávní smlouvy uzavřené mezi městem A a městem B, která jsou obcemi s rozšířenou působností.

Odbor územního plánování Ministerstva pro místní rozvoj obdržel žádost Ministerstva vnitra o posouzení dohody č. 2 o změně veřejnoprávní smlouvy, která byla uzavřena mezi městem A a městem B na výkon přenesené působnosti na úseku územního plánování a regionálního rozvoje. Veřejnoprávní smlouvu č. 02/2002 uzavřenou mezi městy A a B odsouhlasilo Ministerstvo vnitra svým rozhodnutím.

Ze stanoviska k věcnému obsahu předmětné veřejnoprávní smlouvy, které MMR postoupilo resortu vnitra, vyjímáme:

Ministerstvo pro místní rozvoj opětovně upozorňuje, že přenos působnosti na úseku územního plánování mezi městy A a B, tj. mezi obcemi s rozšířenou působností, nedoporučuje. Zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, svým ustanovením § 14 odst. 1 stanovuje, že obec s rozšířenou působností pořizuje pro obce ve svém správním obvodu v případě, že je o to obec požádá, územní plán obce, regulační plán a územně plánovací podklady. Přenosem této kompetence z jedné obce s rozšířenou působností na jinou obec s rozšířenou působností se ve své podstatě jedná o přesun působnosti z obce, tj. orgánu územního plánování, který žádá o pořízení územního plánu obce, regulačního plánu nebo územně plánovacího podkladu, na jinou obec s rozšířenou působností než tu, v jejímž správním obvodu obec leží. Na základě shora uvedeného proto trváme na tom, aby město A plnilo povinnosti stanovené stavebním zákonem.

Projednávání konceptu změny č. 1 územního plánu obce

Odbor územního plánování Ministerstva pro místní rozvoj opětovně obdržel, přes četná upozornění pořizovatelům i jejich nadřízeným orgánům, od obecního úřadu, jako pořizovatele územního plánu obce, oznámení o veřejném projednávání konceptu změny č. 1 územního plánu obce. Proto zde znovu otiskujeme stanovisko k této problematice.

Ministerstvo pro místní rozvoj není dotčeným orgánem státní správy a nevykonává ani funkci nadřízeného orgánu územního plánování při pořizování územně plánovací dokumentace obcí.

Proto se Ministerstvo pro místní rozvoj v jednotlivých fázích jejího zpracovávání neobesílá.

Opakovaně v této věci sdělujeme, že Odbor územního plánování Ministerstva pro místní rozvoj, jako ústřední orgán státní správy, vykonává především metodickou činnost na úseku územního plánování. **Postavení nadřízeného orgánu** územního plánování v případě pořizování územního plánu obce vykonává, jak vyplývá z ustanovení § 14 odst. 2 písm. a) zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, **příslušný krajský úřad**. Z tohoto jeho postavení pro něj vyplývají i jednotlivé povinnosti vymezené stavebním zákonem a podrobněji specifikované ve vyhlášce č. 135/2001 Sb., o územně plánovacích podkladech a územně plánovací dokumentaci, ve znění vyhl. č. 570/2002 Sb.

V této souvislosti znovu upozorňujeme na článek „Postavení Ministerstva pro místní rozvoj v procesu

pořizování územně plánovací dokumentace“, který byl opětovně uveřejněn v příloze Pořizovatelská praxe časopisu Urbanismus a územní rozvoj v č. 3/2003 a který se touto problematikou zabývá.

Protože jednotlivá ustanovení paragrafů zákonů, která jsou použita ve stanoviscích, se nezměnila, je výklad stále platný.

3/2004

Právní důsledky pořízení územního plánu obce úředníkem bez ověření zvláštní odborné způsobilosti

Odbor územního plánování Ministerstva pro místní rozvoj požádal Ministerstvo vnitra o sdělení jejich stanoviska k otázce, jaké právní důsledky má pořízení územního plánu obce v případě, že tento územní plán pořídí úředník, který je bez ověření zvláštní odborné způsobilosti. Na základě jejich vyjádření je možné konstatovat:

Podle ustanovení § 12 písm. a) zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, patří mezi orgány územního plánování obec. Pořizování územně plánovací dokumentace je na úseku státní správy jednou z velmi náročných odborných činností. V § 21 odst. 1 zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů (zákon o úřednících), je stanoveno, že správní činnosti stanovené prováděcím právním předpisem zajišťuje územní samosprávný celek prostřednictvím úředníků, kteří prokázali zvláštní odbornou způsobilost. Mezi správní činnosti, u kterých prokazují úředníci územních samosprávných celků zvláštní odbornou způsobilost, patří i územní plánování, což vyplývá z § 1 písm. h) vyhlášky č. 512/2002 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků.

Výjimečně může podle § 21 odst. 1 zákona o úřednících tyto činnosti vykonávat i úředník, který nemá zvláštní odbornou způsobilost,

- a) nejdéle však po dobu 18 měsíců od vzniku pracovního poměru úředníka k územnímu samosprávnému celku, nebo ode dne kdy začal vykonávat činnost, pro jejíž výkon je prokázání zvláštní odborné způsobilosti předpokladem. Je však třeba upozornit na ustanovení § 43 odst. 7 a § 43 odst. 8 zákona o úřednících, kdy na základě těchto přechodných ustanovení dochází k prodloužení lhůt pro prokázání zvláštní odborné způsobilosti u konkrétních úředníků na 30 měsíců nebo až na 42 měsíců od nabytí účinnosti zákona o úřednících.
- b) splňuje-li podmínky stanovené v § 34 odst. 1 nebo v § 43 odst. 5 a 10 zákona o úřednících (ustanovení

§ 34 odst. 1 se týká uznávání rovnocennosti vzdělání nebo jeho části; ustanovení § 43 odst. 5 se týká uznání platnosti složené zkoušky před účinností zákona o úřednících a § 43 odst. 10 se týká úředníků, kterým v určitém období vznikne nárok na starobní důchod).

Jak již bylo uvedeno, všechny obce jsou orgány územního plánování a jsou proto zodpovědné za přenesený výkon státní správy na tomto úseku. V souvislosti s tím se proto předpokládá ověření zvláštní odborné způsobilosti na úseku územního plánování u úředníků všech obcí. Podstata zvláštní odborné způsobilosti vychází totiž z požadavku stanovení osobní odpovědnosti konkrétních úředníků obecních úřadů za činnost na příslušném úseku státní správy a dále i z požadavku na naplnění předpokladů pro její výkon.

Z výše uvedené citace zákona o úřednících vyplývá, že správní činnosti uvedené prováděcím předpisem může při splnění zákonem stanovených lhůt pro prokázání zvláštní odborné způsobilosti zabezpečovat i úředník, který ještě není schopen prokázat zvláštní odbornou způsobilost. Odpovědnost prokázat zvláštní odbornou způsobilost ve výše uvedených lhůtách je úředníkovi stanovena zákonem.

V případě, že by úředník ve stanovené lhůtě zvláštní odbornou způsobilost neprokázal, převede jej podle ustanovení § 11 odst. 2 zákona o úřednících územní samosprávný celek na jinou činnost, pro kterou úředník předpoklady splňuje.

Na základě shora uvedeného je možné učinit závěr, že územní plán, který je pořizován úředníkem, který splňuje výše uvedenou dikci zákona o úřednících, je pořízen v souladu s platnou právní úpravou. Úředník, stejně jako územní samosprávný celek, je vlastně zákonem po dobu stanovených lhůt chráněn a je oprávněn vykonávat správní činnosti bez prokázání zvláštní odborné způsobilosti. Opačný závěr je však nutné učinit v případě, kdy úředník územního samosprávného celku vykonává činnosti v oblasti územního plánování, tzn. i pořizování územního plánu, po uplynutí zákonem stanovených lhůt pro prokázání zvláštní odborné způsobilosti.

V takovémto případě by, dle názoru Ministerstva vnitra, bylo pořízení územního plánu obce s největší pravděpodobností v rozporu s platnou právní úpravou.

Stanoviska Odboru územního plánování Ministerstva pro místní rozvoj jsou stále platná, neboť zákony, které jsou v textu zmíněny, nedoznaly žádných změn.

4/2004

Novela stavebního zákona

Ministerstvo pro místní rozvoj připravilo ve spolupráci s kraji návrh novely zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů. V průběhu projednávání novely stavebního zákona v Parlamentu byly k vládnímu návrhu novely připojeny novely dalších dvou předpisů. Zákon č. 437/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a o omezení znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci), ve znění zákona č. 521/2002 Sb., a zákon č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách, nabyt účinnosti dnem vyhlášení ve Sbírce zákonů, tedy 26. 7. 2004.

Potřeba vypracování novely stavebního zákona byla vyvolána situací vzniklou v důsledku probíhající reformy veřejné správy. Zákonem č. 132/2000 Sb., o změně a zrušení některých zákonů souvisejících se zákonem o krajích, zákonem o obcích, zákonem o okresních úřadech a zákonem o hlavním městě Praze, byla krajům svěřena kompetence pořizovat a schvalovat územní plány velkých územních celků zahrnujících území jednoho kraje. U územních plánů velkých územních celků zahrnujících území více krajů byla kompetence ke schvalování ponechána vládě. Ministerstvo pro místní rozvoj (dále jen „ministerstvo“) pořizovalo územní plány velkých územních celků zahrnujících území více krajů v případě, že se příslušné orgány kraje nedohodly, který z nich bude tuto územně plánovací dokumentaci pořizovat. Smyslem ponechání těchto kompetencí vládě a ministerstvu bylo umožnit dořešení rozpracovaných územních plánů velkých územních celků. V pozdější době uvedená ustanovení působila četné potíže při pořizování a schvalování územně plánovací dokumentace krajů. Toto rozdělení kompetencí neumožňovalo krajům řešit vlastním územním plánem velkého územního celku území, pro které platí územní plán schválený vládou nebo tento územní plán změnit. Schválená novela stavebního zákona tento problém odstraňuje tím, že světuje kompetence ve věci pořizování a schvalování územních plánů velkých územních celků, jejich změn a vyhlášení jejich závazných částí bez výjimek krajům. Tyto, v souladu s principem subsidiarity, budou

moci nahradit (zcela nebo zčásti) územní plány velkých územních celků schválené vládou. Ministerstvo tedy již nemá kompetenci k pořizování územních plánů velkých územních celků ani jejich změn či úprav a vláda nebude schvalovat územní plány velkých územních celků. Vzhledem k přesunu kompetencí ve věci pořizování a schvalování územních plánů velkých územních celků dochází rovněž k úpravě příslušnosti k vyhlášení závazné části této územně plánovací dokumentace. Přechodná ustanovení řeší vztah územního plánu velkého územního celku schváleného vládou a územního plánu velkého územního celku schváleného krajem a dále otázku změn územních plánů velkých územních celků schválených v minulosti vládou. Dnem nabytí účinnosti obecně závazné vyhlášky kraje, kterou se vyhláší závazná část územního plánu velkého územního celku nebo její změna, se pro území řešené touto dokumentací nepoužije územní plán velkého územního celku dříve schválený vládou – ten se použije pouze v té části, která nebyla změněna nebo nahrazena novým územním plánem velkého územního celku schváleným krajem. Schválená novela stavebního zákona současně rozšiřuje okruh hledisek, ze kterých nadřízený orgán územního plánování posuzuje návrh územně plánovací dokumentace. Ministerstvo jako ústřední orgán územního plánování posuzuje návrhy územních plánů velkých územních celků s ohledem na uplatnění zájmů přesahujících území kraje a koordinaci navazujících území. Obdobně se rozšiřuje okruh hledisek při posuzování návrhů územních plánů obcí a regulačních plánů krajskými úřady. V zájmu zajištění koordinace územně plánovací činnosti krajů zpracovává ministerstvo, v souladu s usnesením vlády č. 321 ze dne 7. 4. 2004, celostátní koncepci – tzv. Politiku územního rozvoje. V rámci jejího zpracování se uskutečnilo dne 26. 5. 2004 ustavující jednání Konzultačního výboru (členy tohoto výboru jsou zástupci ministerstev, příslušných ústředních orgánů státní správy a pracovníci krajů s kompetencí pro územní plánování). Posláním tohoto výboru je zajišťovat aktivní spolupráci ministerstev, příslušných dalších ústředních orgánů státní správy a krajů při zpracování Politiky územního rozvoje. Termín pro předložení návrhu Politiky územního rozvoje vládě ke schválení je stanoven na 31. 5. 2006.

Informace o výše citované novele stavebního zákona a komentáře k jejím jednotlivým ustanovením jsou stále aktuální.

Posouzení veřejně prospěšné stavby v územně plánovací dokumentaci

Odbor územního plánování MMR byl dotázán o posouzení vymezení veřejně prospěšné stavby v územním plánu obce, a to pro „sport a rekreaci“. Na základě umístění této veřejně prospěšné stavby v předmětném územním plánu by měl být konkrétní pozemek p. č. xx v k.ú. obce bezúplatně převeden dle § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 95/1999 Sb., o podmínkách převodu zemědělských a lesních pozemků z vlastnictví státu na jiné osoby, ve znění pozdějších předpisů, z vlastnictví státu do vlastnictví obce. V obecné rovině k tomu uvádíme:

Podle ustanovení § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 95/1999 Sb., se do vlastnictví obce převede zemědělský pozemek, který je v jejím katastrálním území a to v zastavitelném území takto vymezeném závaznou částí schválené územně plánovací dokumentace. Pozemky, které jsou určeny k zastavění veřejně prospěšnou stavbou, jsou pak do vlastnictví obce převáděny bezúplatně.

Zastavitelné území tvoří dle ustanovení § 139a odst. 3 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, plochy vhodné k zastavění takto vymezené schváleným územním plánem obce, případně regulačním plánem.

Veřejně prospěšná stavba musí podle stavebního zákona splňovat, a to vždy současně, následující kritéria:

1. Jedná se o stavbu ve smyslu ustanovení § 139b) odst. 1 stavebního zákona.
2. Předmětnou stavbu musí jako veřejně prospěšnou stavbu schvalující orgán vymezen v závazné části územně plánovací dokumentace a to v souladu s § 29 odst. 2 stavebního zákona, přičemž pro takovéto stavby lze pozemky a práva k nim vyvlastnit za splnění podmínek daných ustanovením § 108 odst. 1, odst. 2 písm. a) a odst. 3 stavebního zákona. Vzhledem k tomu, že územně plánovací dokumentace řeší budoucí účelné využití území a v ustanovení § 108 odst. 1 stavebního zákona je zakotveno, že pozemky nebo vlastnická práva k pozemkům lze vyvlastnit v případě, že jsou potřebné pro uskutečnění stavby, lze dovozovat, že se musí jednat o stavbu novou.
3. Jedná se v souladu s § 108 odst. 3 stavebního zákona o stavbu určenou pro veřejně prospěšné služby a pro veřejné technické vybavení území podporující jeho rozvoj a ochranu životního prostředí.
4. Veřejný zájem na vyvlastnění pro veřejně prospěšné stavby je třeba prokázat v souladu s ustanovením

§ 108 odst. 3 stavebního zákona ve vyvlastňovacím řízení.

V obecné rovině upozorňujeme, že územní plán obce řeší funkční využití ploch, nikoli jednotlivých pozemků. To přísluší podrobnější územně plánovací dokumentaci – regulačnímu plánu a dále pak územnímu rozhodnutí. Na základě územního plánu obce nelze vždy úplně jednoznačně dovést přesnou lokalizaci veřejně prospěšné stavby na konkrétní pozemek, který je určen k zastavění touto stavbou, případně z jaké jeho části. Na konkrétní dotaz jsme na základě prostudování dostupných podkladů odpověděli následovně:

- dotčený areál splňuje pojmové znaky stavby ve smyslu stavebního zákona,
- rekreačně sportovní areál je v závazné části územního plánu obce vymezen jako plocha určená pro veřejně prospěšnou stavbu (viz hlavní výkres – využití území a ploch, a výkres veřejně prospěšných staveb); současně se jedná o stavbu novou.

Ministerstvu pro místní rozvoj však nepřísluší posuzovat, zda je v konkrétním případě naplněn požadavek veřejné prospěšnosti stavby. K tomu, aby se jednalo o veřejně prospěšnou stavbu, nestačí pouze její uvedení v seznamu veřejně prospěšných staveb, tato stavba musí splňovat další požadavky dle příslušných ustanovení stavebního zákona, zejména dle § 108 odst. 3. V případném vyvlastňovacím řízení by bylo třeba prokázat veřejný zájem na vyvlastnění pro tento účel a to, že tento zájem převažuje nad zájmem na ochraně vlastnického práva. Veřejně prospěšné stavby nejsou nikde blíže specifikovány a posouzení, zda splňují stanovená kritéria, náleží účastníkům veřejného projednávání, včetně nadřízeného orgánu územního plánování a konečné vymezení pak schvalujícímu orgánu. Vždy jde o individuální posouzení konkrétního případu. Dle našeho názoru v námi posuzovaném případě by mohla být veřejná prospěšnost u předmětného rekreačně sportovního areálu splněna, jelikož zde bude školní hřiště a to jediné v obci, klubovna, dětská herna atd. Kromě toho by veřejná prospěšnost pro konkrétní účel měla být, jak již bylo výše naznačeno, prověřena v celém průběhu zpracovávání a projednávání příslušné územně plánovací dokumentace, jelikož plochy určené pro veřejně prospěšné stavby jsou, kromě jiného, předmětem projednávání s dotčenými orgány státní správy, s vlastníky i s nadřízeným orgánem územního plánování.

Závěrem podotýkáme, že Ministerstvu pro místní rozvoj rovněž nepřísluší výklad zákona č. 95/1999 Sb.,

v platném znění. Posouzení převodu konkrétního pozemku z vlastnictví státu na obec je zcela v kompetenci Pozemkového fondu ČR.

Výše uveřejněný posudek, který se týká vymezení veřejně prospěšné stavby v územním plánu obce, je stále aktuální, neboť citované zákony nedoznaly změn.

6/2004

Ptačí oblasti – základní informace

Následující příspěvek se vztahuje k nařízením vlády o ptačích oblastech, která jsou postupně vyhlášována ve Sbírce zákonů a na něž průběžně upozorňujeme v rubrice „Informace o vydaných právních předpisech“. Příspěvek podává základní informaci o vymezení ptačích oblastí a jejich souvislosti s pořizováním územně plánovací dokumentace.

Požadavek vymežit a chránit na evropském území členských států Evropské unie soustavu území „Natura 2000“ je založen v právních předpisech EU¹⁾. Do českého práva byl přenesen především zákonem o ochraně přírody a krajiny²⁾ a navazujícími nařízeními vlády. Soustava území Natura 2000 je tvořena „evropsky významnými lokalitami“ a „ptačími oblastmi“³⁾.

Cílem vymezení ptačích oblastí je vytvořit podmínky pro uchování těch druhů ptáků, které vyjmenovává příloha směrnice⁴⁾, resp. nařízení vlády; přitom se mají zohlednit „hospodářské požadavky, požadavky rekreace, sportu a rozvojové záměry dotčených obcí a krajů podle územně plánovací dokumentace“⁵⁾. Z hlediska územního plánování se jedná o území se stanoveným zvláštním režimem, kde jsou zpravidla určité činnosti vázány na souhlas orgánu ochrany přírody. V některých ptačích oblastech mezi tyto činnosti patří změna druhu pozemku.

Územně plánovací dokumentace zároveň od 28. dubna 2004 podléhá požadavku posuzování vlivů na území Natura 2000⁶⁾. To znamená, že návrh zadání je třeba zaslat krajskému úřadu, který ve lhůtě podle stavebního zákona vydá stanovisko, v němž uvede, zda pořizovaná ÚPD může mít vliv na území Natura 2000. V chráněných krajinných oblastech a národních parcích vydá-

vají toto stanovisko správy těchto území. Pokud orgán ochrany přírody v tomto stanovisku nevyloučí závažný vliv na předmětná území, postupuje se dále podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí⁷⁾. Součástí konceptu řešení pak musí být posouzení vlivů na životní prostředí a na území Natura 2000, které zpracuje osoba se speciální autorizací na posuzování vlivů na území Natura 2000 (tj. nestačí autorizace pro tzv. EIA nebo SEA). Pokud posouzení prokáže negativní vliv na území Natura 2000, postupuje se podle zvláštních ustanovení⁸⁾.

Výše uvedený text je stále v platnosti.

Současně zastavěné území obce

Odbor územního plánování MMR byl Pozemkovým fondem požádán o stanovisko k pojmu současně zastavěné území obce (SZÚO). Pozemkový fond v současné době řeší případy, kdy obce s platným územním plánem, žádají o převod pozemků podle zákona č. 95/1999 Sb, přičemž pro účely tohoto převodu vyznačují hranici současně zastavěného území obce odlišně od platné územně plánovací dokumentace a žádají i o převod pozemků mimo takto vyznačenou hranici.

Hranice SZÚO v dnešní podobě se v územním plánu obce, případně regulačním plánu, vyznačují od 1. 7. 1998, kdy nabyl účinnosti zákon č. 83/1998 Sb. (novela stavebního zákona). Hranice SZÚO jsou konkrétně zakreslovány ve směrné části územně plánovací dokumentace. Schválená dokumentace, včetně vyznačení hranic SZÚO, je závazným podkladem pro rozho-

- 1) Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin; směrnice Rady 79/409/EHS ze dne 2. dubna 1979, o ochraně volně žijících ptáků.
- 2) Zvláště část čtvrtá zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění zákona č. 218/2004 Sb.
- 3) § 3 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění zákona č. 218/2004 Sb.
- 4) Směrnice Rady 79/409/EHS ze dne 2. dubna 1979, o ochraně volně žijících ptáků.

- 5) § 45e odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění zákona č. 218/2004 Sb.
- 6) § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění zákona č. 218/2004 Sb.
- 7) § 10i zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění zákona č. 93/2004 Sb.
- 8) § 45i odst. 8 až 11 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění zákona č. 218/2004 Sb.

dování v území, který lze měnit pouze způsobem stanoveným stavebním zákonem. Směrnou část lze měnit úpravou, o níž rozhoduje orgán příslušný k pořízení územně plánovací dokumentace (§ 31 odst. 3 stavebního zákona). Pokud má obec platnou územně plánovací dokumentaci, je třeba vycházet z hranic SZÚO v ní vyznačených i pro účely převodu pozemků podle zákona č. 95/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Výše uvedený zákon č. 83/1998 Sb. zavedl rovněž definici SZÚO, která je obsažena v ustanovení § 139a odst. 2 stavebního zákona a která váže pojem SZÚO na

pojmy používané v katastru nemovitostí. MMR v současné době připravuje v novém stavebním zákonu definici zastavěného území a dále postup při jeho vymezování.

Poznámka: Další informace k problematice SZÚO jsou ve stanovisku uveřejněném v příloze Pořizovatelská praxe č. 5/2003.

Stanovisko odboru územního plánování MMR je stále aktuální.

2/2005

Odbor územního plánování MMR je v různých časových intervalech opakovaně dotazován na přejímání/promítnutí energetické koncepce do územních plánů obcí ve vztahu k otázkám omezování hospodářské soutěže. K této problematice bylo uveřejněno v Pořizovatelské praxi č. 4/1999 stanovisko OÚP MMR pod názvem „Územní plánování a otázky zásobování území tepelnou energií“. Od roku 1999 došlo k novelizaci řady zákonů, na které se toto stanovisko odvolává a protože je tato problematika neustále aktuální, vypracovali jsme, na základě konkrétního dotazu, návrh doplňujícího textu pro uveřejnění v Pořizovatelské praxi.

Promítnutí energetické koncepce do územního plánu obcí a omezování hospodářské soutěže

Odbor územního plánování MMR obdržel od Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (Brno, Joštova 8) žádost o prošetření podnětu, týkajícího se „omezování“ hospodářské soutěže v oblasti dodávek tepla a teplé vody. Podnět uváděl, že žadatelé byla zamítnuta žádost o stavební povolení na odpojení od centrálního zdroje tepla a zřízení plynové kotelny s odůvodněním, že navržená stavba plynové kotelny je v rozporu s energetickou koncepcí města zpracovanou do schváleného územního plánu sídelního útvaru. Při zpracování generelu plynofikace města došlo k dohodě mezi provozovateli energetických sítí plynu a tepla o rozdělení sfér vlivu a z generelu bylo převzato a schváleno městem v územním plánu. Pro jednotlivá energetická média byla vymezena zájmová území, pro danou lokalitu bylo stanoveno zásobování teplem z centrálního zdroje. Žadatel zastával názor, že dohoda je z hlediska § 3 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů, zakázanou a neplatnou, a proto žádal její zrušení. K tomu uvádíme:

Posouzení platnosti a zákonnosti dohody mezi provozovateli energetických sítí o rozdělení sfér vlivu ani její zrušení, není v kompetenci Ministerstva pro místní rozvoj – to se může vyjadřovat pouze k otázkám, týkajícím se územního plánování.

Podle § 3 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů, nesmějí orgány státní správy a orgány obcí vlastními opatřeními, zjevnou podporou nebo jinými způsoby omezit nebo vyloučit hospodářskou soutěž. Preferováním určitého druhu vytápění a stanovením okruhu topného média jeho vymezením v územně plánovací dokumentaci by skutečně obec porušila předpisy o ochraně hospodářské soutěže.

Pokud je ale takovýto postup odůvodněn existencí veřejného zájmu chráněného jiným právním předpisem, který musí být v územně plánovací dokumentaci zohledněn, je toto možné. Např. zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů, ukládá zpracování krajských a místních programů snižování emisí či programů ke zlepšení kvality ovzduší. Podle § 6 resp. § 7 se z nich pak „vychází při výkonu veřejné správy na krajské a místní úrovni, zejména při územním plánování...“ a je tedy možné určité relevantní požadavky do územních plánů promítnout.

Územní plán obce však není realizační dokument, jedná se o dokumentaci územně plánovací, která pouze rezervuje území pro budoucí účelné využití. Pro zabezpečování požadavků hospodaření s energií či ochrany ovzduší doporučujeme raději využívat jiné zákonné nástroje než územní plány. Např. ustanovení § 4 odst. 3 zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií ve znění pozdějších předpisů, které obcím umožňuje pořídit územní energetickou koncepci v souladu se státní energetickou koncepcí a pro její uskutečnění může vydat závazný právní předpis. Rovněž zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší umožňuje v § 6 odst. 6 resp. § 7

odst.7 vydávat krajské a místní programy snižování emisí či programy ke zlepšení kvality ovzduší svými nařízeními.

Z hlediska územního plánování je však třeba posoudit, zda energetická koncepce vypracovaná až po schválení územně plánovací dokumentace s ní není v rozporu. V případě závažného důvodu stanovit v územní energetické koncepci odlišné řešení (např. ze státní energetické koncepce), než bylo schváleno územním plánem, musí orgány územního plánování (dle § 30 stavebního zákona) zjednat nápravu pořízením změny územně plánovací dokumentace.

Zároveň by orgány územního plánování měly prověřit všechny schválené územně plánovací dokumentace, do kterých byly územní energetické koncepce již převzaty a posoudit, zda tak nebylo učiněno nevhodně stanovenými regulativy (omezujícími hospodářskou

soutěž) v závazné části územně plánovací dokumentace a v případech, kdy takovéto regulativy dokumentace obsahují, rovněž vypracování změny územně plánovací dokumentace iniciovat.

Závěrem pro úplnost upozorňujeme, že územní energetická koncepce nemůže dle platných právních předpisů řešit umístování staveb. Pokud přesto umístování staveb obsahuje, nemůže být v této části pro orgány územního plánování a stavební úřady závazná, protože při rozhodování o umístění stavby musí být postupováno podle příslušných ustanovení stavebního zákona.

Vzhledem k nezměněným ustanovením zákonů, která jsou v textu citována, odpověď Odboru územního plánování Ministerstva pro místní rozvoj zůstává v platnosti.

4/2005

Dotčené orgány státní správy v procesu územního plánování a územního řízení. Ochrana ložisek nerostných surovin.

(z dopisu ČBÚ ze dne 27. 4. 2005 čj. 1572/05)

V poslední době se na Český báňský úřad opakovaně obracejí fyzické i právnické osoby s žádostí o stanovisko ve věci zabezpečení ochrany nerostného bohatství při projednávání územně plánovací dokumentace nebo pro účely územního řízení.

Takový postup je v rozporu s platnými právními předpisy, které se vztahují k ochraně nerostných surovin a proto je nutno tuto problematiku vyjasnit.

Projednávání územně plánovací dokumentace

Ve smyslu § 15 odst. 2 zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů, návrhy územně plánovací dokumentace velkých územních celků, sídelních útvarů a zón se už v období zpracování konceptů řešení projednávají s Ministerstvem životního prostředí České republiky, Ministerstvem hospodářství České republiky (nyní Ministerstvem průmyslu a obchodu) a s obvodním báňským úřadem. Tyto návrhy musí být před schválením dohodnuty s uvedenými orgány podle zvláštních předpisů.

Z výše uvedeného vyplývá, že obvodní báňské úřady jsou prvoinstančním orgánem státní báňské správy, který je partnerem stavebních úřadů.

Obvody a sídla obvodních báňských úřadů jsou uveřejněny na internetové stránce státní báňské správy – www.cbusbs.cz.

K problematice souladu územního plánu obce s nadřazenou územně plánovací dokumentací.

(ze stanoviska Odboru územního plánování MMR ze dne 16. 8. 2005 čj. 25377/2005-61)

Územní plán velkého územního celku řeší v souladu se stavebním zákonem a prováděcí vyhláškou záležitosti nadmístního významu. Podle § 9 odst. 1 stavebního zákona stanoví územní plán velkého územního celku hlavní koridory dopravy. Ustanovení § 18 odst. 2 písm. a) vyhlášky č. 135/2001 Sb., o územně plánovacích podkladech a územně plánovací dokumentaci, stanoví, že závazná část územního plánu velkého územního celku obsahuje mimo jiné hlavní koridory a plochy umožňující umístění staveb dopravní a technické infrastruktury nadmístního významu a vymezení koridorů a ploch pro veřejně prospěšné stavby. Územní plán obce podle § 10 odst. 1 stavebního zákona řeší přípustné, nepřípustné, případně podmíněné funkční využití ploch a jejich uspořádání. Územní plán velkého územního celku a územní plán obce jsou rozdílné nástroje územního plánování (zejména ve své po-

drobnosti a obsahu) a neměly by upravovat stejné věci ve stejné míře podrobnosti.

Nejedná-li se v případě předmětné přeložky silnice o záležitost nadmístního významu, neměl by územní plán velkého územního celku tuto věc upravovat a limitovat tak obec při pořizování vlastní územně plánovací dokumentace. Naopak jestliže se v daném případě řeší koridor pro umístění stavby dopravní infrastruktury nadmístního významu, který je přínosem pro řešení dopravy v širších souvislostech, je řešení takového obchvatu součástí územního plánu velkého územního celku. Územní plán obce musí v takovém případě toto řešení respektovat.

Pokud v dané věci nastane rozpor mezi územním plánem velkého územního celku a územním plánem

obce i po jejich schválení příslušnými orgány, bude nezbytné uplatnit ustanovení § 30 stavebního zákona. Podle tohoto ustanovení je orgán územního plánování povinen uvést do souladu územní plán obce s následně schváleným územním plánem velkého územního celku. Do doby pořízení změny územního plánu obce, spočívající v jeho uvedení do souladu s následně schváleným územním plánem velkého územního celku, nelze rozhodovat podle těch částí územního plánu obce, které jsou s územním plánem velkého územního celku v rozporu.

Výše zmíněná stanoviska jsou platná, protože citovaná ustanovení zákonů nedoznala žádných změn.

5/2005

Odborná způsobilost pro vymezení ÚSES

Územní systém ekologické stability (dále ÚSES) je povinnou součástí ÚPD. Návrh jeho řešení je zpravidla převzat z podkladů ochrany přírody a zpracován, nebo, pokud takovýto podklad chybí, je vymezení ÚSES provedeno v rámci prací na konceptu řešení na základě prací předcházejících. V obou případech tyto práce vykonává odborně způsobilá osoba. V souvislosti s tímto požadavkem právních předpisů i metodik¹⁾ se čas od času vynořuje otázka, jakou vlastně odbornou způsobilost by tato osoba měla mít a jak ji prokazuje. S novou naléhavostí vyvstala tato otázka v důsledku poslední novely zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě (dále jen zákon č. 360/1992 Sb.), která ukončila k 1. lednu 2005 platnost osvědčení vydaných podle dřívějších předpisů (průkazy zvláštní způsobilosti).

Uvedená otázka zahrnuje dva hlavní okruhy problémů. První z nich se týká platnosti osvědčení odborné způsobilosti k projektování ÚSES vydávaných na základě starší právní úpravy. Druhý okruh vychází ze vztahu různých druhů autorizace vydávaných podle zákona č. 360/1992 Sb.

Platnost osvědčení odborné způsobilosti k projektování ÚSES

Územní systém ekologické stability byl v právním řádu zakotven jako povinná součást závazné části územně plánovací dokumentace vyhláškou o územně plánovacích podkladech a územně plánovací dokumentaci²⁾. Základní charakteristiku ÚSES a některá kompetenční a procesní ustanovení upravující jeho vymezování a schvalování stanovil zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, a vyhláška č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ochraně přírody a krajiny. Podle této vyhlášky zpracovávají plán i projekt ÚSES „odborně způsobilé osoby“³⁾. Voदítkem pro výklad tohoto pojmu je odkaz na vyhlášku č. 186/1990 Sb., o oprávnění k projektové činnosti, uvedený za slovem „osoby“. Při použití tohoto odkazu jako výkladového prostředku nerozhoduje, že v době nabytí účinnosti vyhlášky č. 395/1992 Sb. (13. srpna 1992) byla již vyhláška č. 186/1990 Sb. zrušena (zákonem č. 262/1992 Sb., účinnost k 7. červenci 1992). Předpokládáme, že příprava odborně způsobilých osob, respektive institucionálních podmínek pro ověřování jejich způsobilosti, probíhala v předstihu před přijetím vyhlášky č. 395/1992 Sb. a v návaznosti na výše uvedenou právní úpravu obsahu územně plánovací dokumentace.

1) Vyhláška č. 395/1992 Sb., § 2 odst. 3. Metodika zpracování ÚSES do územních plánů obcí, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ústav územního rozvoje, Brno : 1998. LÖW, Jiří et al. Rukověť projektanta místního územního systému ekologické stability, Doplněk 1995.

2) Vyhláška č. 84/1976 Sb., o územně plánovacích podkladech a územně plánovací dokumentaci, ve znění vyhlášky č. 377/1992 Sb. (Dnes nahrazena vyhláškou č. 135/2001 Sb., ve znění vyhlášky č. 570/2002 Sb.).

3) § 2 odst. 3 a § 4 odst. 3 vyhlášky č. 395/1992 Sb.

Uvedený odkaz směřuje do oblasti úpravy výkonu „projektové činnosti“. Ta byla regulována zákonem č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), podle kterého je k této činnosti třeba prokázat zvláštní způsobilost, která se ověřuje a osvědčuje průkazem zvláštní způsobilosti⁴⁾. Zákon přitom stanoví, že „ústřední orgány státní správy... určují vybrané pracovní činnosti, pro které se požaduje zvláštní způsobilost“⁵⁾. Vyhláška č. 186/1990 Sb. tato ustanovení upřesňuje. Projektová činnost zahrnuje mj. zpracování územně plánovacích podkladů a územně plánovací dokumentace.

Na tomto právním základě byla zřízena meziresortní komise a vydávána osvědčení odborné způsobilosti k projektování ÚSES, a to jednak držitelům průkazu zvláštní způsobilosti jako příloha k tomuto průkazu, jednak jako samostatné osvědčení osobám přírodovědných profesí, avšak vydávané v režimu „ověřování a osvědčování“ zvláštní způsobilosti k projektové činnosti podle stavebního zákona.

S nabytím účinnosti zákona č. 262/1992 Sb., kterým se mění a doplňuje stavební zákon, je zrušena vyhláška č. 186/1990 Sb. a ze stavebního zákona je vypuštěno ustanovení zmocňující ústřední orgány státní správy určit činnosti, pro které se požaduje zvláštní způsobilost. Vybrané činnosti ve výstavbě jsou v zákoně taxativně vyjmenovány. Ve věci podrobnější úpravy autorizace k vybraným činnostem ve výstavbě se zákon odvolává na zákon České národní rady⁶⁾. Tím je zákon č. 360/1992 Sb., kterým získává právo udělovat autorizace pro vybrané činnosti ve výstavbě Česká komora architektů. Platnost dříve vydaných oprávnění k projektové činnosti je omezena do jednoho roku po nabytí účinnosti zákona. Toto ustanovení však bylo později novelizováno a platnost těchto oprávnění prodlužována. Definitivně byla platnost osvědčení vydaných na základě vyhlášky č. 186/1990 Sb. a předchozích právních úprav ukončena k 1. lednu 2005 zákonem č. 224/2003 Sb.⁷⁾. Mezi tato osvědčení je třeba zahrnout také „osvědčení odborné způsobilosti k projektování ÚSES“ vydaná do 7. července 1992, tedy v době platnosti vyhlášky č. 186/1990 Sb.

Právní postavení „osvědčení odborné způsobilosti k projektování ÚSES“ vydaných výše uvedenou meziresortní komisí po 7. červenci 1992, tedy mimo právní rámec stanovený zákonem č. 262/1992 Sb. a zákonem č. 360/1992 Sb., a tedy také mimo působnost zrušovacího ustanovení čl. II. zákona č. 224/2003 Sb., je sporné.

Vztah různých druhů autorizace udělovaných podle zákona č. 360/1992 Sb.

Česká komora architektů uděluje autorizaci pro jednotlivé obory (pozemní stavby, územní plánování, zahradní a krajinářské úpravy) a dále autorizaci bez specifikace oboru, jejíž nositel je oprávněn vykonávat činnosti v rozsahu všech uvedených oborů. Vedle toho je komora dále oprávněna „stanovit dílčí specializace v rámci oborů“, pro něž rovněž uděluje autorizaci. ČKA však svými vnitřními předpisy některé specializace postavila vedle oborů, pro něž je oprávněna udělovat autorizaci. Mezi tyto „samostatné specializace“ patří také projektování ÚSES. Protože však zákon nezná jiné specializace, než „dílčí specializace v rámci oborů“, je nutno na tyto specializace pohlížet jako na „průřezové“ či „profesní“ specializace, a jejich postavení vedle oborů chápat jako zřízení dílčích specializací pro více oborů zároveň. Tento výklad není zpochybňován a lze ho považovat za ustálený⁸⁾.

Dále je třeba zodpovědět otázku, zda autorizace pro určitý obor (např. územní plánování nebo zahradní a krajinářské úpravy) zahrnuje také oprávnění vykonávat činnost odpovídající dílčí specializaci (např. projektování ÚSES), pokud je součástí předmětu činnosti v daném oboru (například zpracování územně plánovací dokumentace). Zde vycházíme z názoru, že vztah, který je mezi autorizací bez specifikace oboru a mezi autorizací pro obor a který je v zákoně explicitně uveden⁹⁾, lze analogicky aplikovat také na vztah mezi autorizací pro obor a dílčí specializací v rámci tohoto oboru. Oporou této konstrukce je formulace „dílčí specializace v rámci oborů“, kde lze ono „v rámci oborů“ chápat ne pouze jako tematické vymezení dílčí specializace, ale také jako ustavení hierarchického uspořádání všech tří stupňů autorizací. Přestože tento výklad není nesporný, svědčí pro něj ustálená praxe komor i ústředních správních úřadů. K tomu je třeba znovu připomenout, že ustanovením vyhlášky č. 395/1992 Sb., § 2 odst. 3 a § 4 odst. 3 o odborné způsobilých osobách, s odkazem na poznámku pod čarou, nebyla založena po procesní stránce nová autorizace, jak se tomu stalo například přijetím zákona č. 244/1992 Sb., resp. zákona č. 100/2001 Sb., nebo zákona č. 218/2004 Sb., nýbrž byla pouze „určena vybraná pracovní činnost, pro kterou se požaduje zvláštní způsobilost“, ve smyslu tehdy platných stavebních předpisů, na něž odkazuje poznámka pod čarou.

4) § 45 stavebního zákona ve znění do 1. 7. 1992

5) § 46 stavebního zákona ve znění do 1. 7. 1992

6) bod 21 zákona č. 262/1992 Sb., odst. 3 nově vkládaného § 46a

7) čl. II. bod 3 zákona č. 224/2003 Sb.

8) Viz např. dopis Odboru stavebního řádu Ministerstva pro místní rozvoj Generálnímu ředitelství Hasičského záchranného sboru ze dne 9. června 2005, čj.: 12 909/05-62.

9) § 4 odst. 3 zákona č. 360/1992 Sb.

Závěrem

Z uvedeného vyplývá, že zpracovávat plán nebo projekt územního systému ekologické stability, a to i tehdy, když není v přímém vztahu k územně plánovací dokumentaci¹⁰⁾, je po 1. lednu 2005 oprávněna osoba, které byla na základě zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, udělena autorizace

- bez specifikace oboru¹¹⁾, nebo
- pro obor územní plánování¹²⁾, nebo
- pro obor zahradní a krajinářské úpravy¹³⁾, nebo
- k projektování ÚSES¹⁴⁾.

Půjde tedy o osobu oprávněnou užívat označení „autorizovaný architekt“ (též „autorizovaný architekt – pozemní stavby, územní plánování, zahradní a krajinářské úpravy“), „autorizovaný architekt – územní plánování“ (též „autorizovaný urbanista“), „autorizovaný architekt – zahradní a krajinářské úpravy“ (též „autorizovaný zahradní a krajinářský architekt“) nebo „autorizovaný projektant územních systémů ekologické stability“¹⁵⁾.

Osoba, již byla udělena autorizace, se prokazuje platným osvědčením o autorizaci vydaným podle § 9 odst. 1 zákona č. 360/1992 Sb.

Při výběru zpracovatele plánu nebo projektu ÚSES bude vhodné zohlednit skutečnost, že osoby, které získaly požadované vzdělání¹⁶⁾ před rokem 1992, se neměly možnost v rámci studia seznámit s teoreticky náročnou problematikou projektování ÚSES. Proto Česká komora architektů v souvislosti se zřízením samostatné specializace autorizovaný projektant ÚSES vyzvala držitele autorizace bez specifikace oboru i autorizace pro obor, pokud chtějí v rámci své činnosti projektovat ÚSES a nebyli z této problematiky přezkoušeni, aby si zkoušku v potřebném rozsahu doplnili. V konkrétních případech je však vhodné ověřit, zda se tak skutečně stalo. V případech kteréhokoliv ze čtyř uvedených typů autorizace je také vhodné zjistit, zda předchozí práce uchazeče úspěšně prošly odbornou oponenturou.

Sdělení Odboru územního plánování MMR jsou stále platná, neboť jednotlivá ustanovení zákonů a vyhlášek, jež jsou použita, se doposud nezměnila.

6/2005

Ochrana podle autorského práva ve vztahu k ÚPD a ÚPP

(ze stanoviska Odboru územního plánování MMR čj. 35 126/2005 – 61 ze dne 8. 11. 2005 a stanoviska samostatného oddělení autorského práva Ministerstva kultury čj. 15 981/2005/669 ze dne 25. 11. 2005)

Práce architekta, včetně urbanisty, vyjádřená v podobě objektivně vnímatelného plánu, projektu nebo studie obsahuje „jedinečné výsledky tvůrčí činnosti autora“ a v obecné rovině tak vykazuje znaky autorského díla uvedené v ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Proto je v tomto ustanovení uvedeno jako předmět autorského práva mimo jiné i „dílo architektonické včetně díla urbanistického“.

Zvláštním případem takového architektonického díla je územně plánovací dokumentace, pro niž je charakteristické, že:

- je pořizována postupem, který zákon podrobně upravuje;
- právní předpis upravuje rovněž její obsah;
- její pořizování a schvalování je svěřeno orgánům veřejné správy;
- její pořizování a schvalování probíhá za účasti veřejnosti;
- zákon striktně stanoví účel a způsob jejího užití
- je pořizována pro účely veřejné správy jako podklad pro rozhodování o území a pro veřejné plánování;
- ÚPD a její jednotlivé etapy jsou schvalovány usnesením zastupitelstva, které je „rozhodnutím“ ve smyslu § 3 písm. a) autorského zákona;

10) Vyhláška č. 395/1992 Sb. požaduje, aby plány a projekty ÚSES byly zpracovány odborně způsobilými osobami bez ohledu na aktuální vztah těchto plánů a projektů k územně plánovací dokumentaci.

11) § 4 odst. 3 zákona č. 360/1992 Sb.

12) § 4 odst. 2 písm. b) zákona č. 360/1992 Sb.

13) § 4 odst. 2 písm. c) zákona č. 360/1992 Sb.

14) § 6 zákona č. 360/1992 Sb.

15) Platný autorizační řád České komory architektů.

16) § 7 odst. 1 písm. e); §- 8 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 360/1992 Sb.

- závaznou část vyhlašuje zastupitelstvo obecně závazným právním předpisem [srov. § 3 písm. a) autorského zákona];
- její změny jsou pořizovány a schvalovány obdobným postupem jako dílo samo.

Tyto a další důvody činí nepochybným, že ÚPD má charakter „úředního díla“, na které se ochrana podle autorského práva nevztahuje [§ 3 písm. a) autorského zákona].

Vzhledem k definici úředního díla v citovaném ustanovení autorského zákona („dílo jímž je... i úřední návrh úředního díla a jiná přípravná úřední dokumentace...“) nemohou ochraně podle práva autorského podléhat ani výsledky zpracování jednotlivých etap pořizování.

Z obdobných důvodů jako ÚPD jsou ve stejném rozsahu z režimu ochrany podle práva autorského vyloučeny také územně plánovací podklady.

Na povaze ÚPD a ÚPP jako děl úředních nemění nic ani případná skutečnost, že nejsou zpracovávány

přímo orgány veřejné správy, nýbrž soukromými osobami, které tak činí z podnětu a na objednávku těchto orgánů.

Závěrem: ÚPD a ÚPP naplňují obecné znaky autorského díla uvedené v § 2 odst. 1 autorského zákona, avšak jsou dílem úředním, které je podle § 3 písm. a) autorského zákona z ochrany podle autorského práva vyňato z důvodu veřejného zájmu. Ochrana urbanistického díla podle práva autorského se proto uplatní jen v těch případech, kdy nejde o dílo pořizované podle stavebního zákona a pro účely jím stanovené (například studie objednaná soukromým investorem bez účasti veřejné správy).

Stanoviska Odboru územního plánování Ministerstva pro místní rozvoj jsou stále platná, neboť jednotlivá ustanovení zákona, která jsou v textu zmíněna, nedoznala žádných změn.

Text, vyjadřující se k platnosti stanovisek a komentářů MMR sestavil Mgr. Igor Najman, ÚÚR. Aktualizace komentářů k 30. 6. 2006.

Na stanoviscích a komentářích MMR se podíleli:

*Ing. arch. Hana Bártová
Ing. arch. Miriam Blažková
Jiří Doležal
Mgr. Ing. Petr Lepěška
Mgr. Jana Macháčková
Mgr. Pavel Machata
Ing. Tomáš Sklenář
Ing. arch. Martin Tunka, CSc.*

